

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

12^E JAARGANG

WOENSDAG 21 SEPTEMBER 1927

No. 612

INHOUD.

HET ECONOMISCH URGENTIE-CONGRES DER ALGEMEENE R.K. WERKGEVERS-VEREENIGING door <i>S. Posthuma</i> ...	828
De invloed der Daves-betalingen op het Economies leven van Duitsland door <i>Gerlof Verwey</i>	829
Cijfers omtrent het volksinkomen in de Vereenigde Staten en in Nederland, benevens eenige aantekeningen omtrent het nationaal vermogen in beide landen II (Slot) door <i>Th. C. Geudeker</i>	832
De Millioennota	835
De Rijksmiddelen	840
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
Het Duitsch-Fransche Handelsverdrag door <i>Dr. Carl Krämer</i>	841
AANTEKENINGEN:	
Cubasuiker	842
MAANDCIJFERS:	
Overzicht der Rijksmiddelen	843
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN..... 844—850	
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra.*

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES.

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Kengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra, Prof. Mr. F. de Vries.

Gedeegeerd lid: *Prof. Mr. Dr. G. M. Verriijn Stuart.*

Redacteur-Secretaris: *S. Posthuma.*

Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.*

Telefoon Nr. 3000. Postrekning 8408.

20 SEPTEMBER 1927.

De geldmarkt bleef ook in de afgelopen week aan den vasten kant. Privaat-disconto noteerde onveranderd $3\frac{9}{16}$ pCt. Call was wederom gezocht en er werd menige post op 4 pCt. afgedaan; heden was er echter wat meer aanbod en men bleef ten slotte afgeveer op $3\frac{1}{4}$ pCt. Prolongatie $3\frac{3}{4}$ — 4 — $3\frac{1}{2}$ — 4 pCt.

* * *

Op 22 dezer wordt de inschrijving opengesteld op schatkistpromessen en schatkistbiljetten voor een totaal bedrag van ten hoogste f 50.000.000.—

* * *

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank blijkt de post binnenlandsche wissels met f 1.2 miljoen te zijn teruggegaan. De beleeningen geven een vermindering van f 3,5 miljoen te zien. Het renteloos voorschot aan het Rijk werd in de afgelopen week geheel afgelost, om plaats te maken voor een credit-saldo van de schatkist ten bedrage van nagenoeg f 1 miljoen.

De goudvoorraad der Bank bleef op dezelfde hoogte. Het zilver vermeerdeerde met een kleine f 200.000. De post papier op het buitenland en de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans stegen resp. met f 100.000 en f 1,9 miljoen.

De biljettencirculatie geeft een vermindering van f 8,2 miljoen te zien. De rekening-courantsaldi van anderen bedragen f 3,6 miljoen meer dan verleden

week. Het beschikbaar metaalsaldo vertoont een stijging van f 900.000. Het dekkingspercentage bedraagt 50.

* * *

Hoewel het aantal zaken op de wisselmarkt tamelijk klein bleef, vielen er toch nog enkele beduidende fluctuaties waar te nemen. In de eerste plaats was er een flinke vraag voor Ponden, welke vraag haar oorsprong vond in Amerika; terwijl dollars daalden tot $249\frac{1}{2}$, verbeterde de koers van het Pond van $12,13\frac{1}{4}$ tot $12,14\frac{1}{16}$.

Op dit hooge punt is de Nederlandsche Bank weder in de markt gekomen en tracht door het ter beschikking stellen van uitbetaling Londen den koers te drukken; slot $12,13\frac{7}{8}$. De dollars zijn daardoor op een lager niveau aangeland, n.l. $249\frac{1}{2}$. Franken en andere valuta's, die hoofdzakelijk op het Pond zijn gebaseerd, waren natuurlijk eveneens beter. Verder trok de aandacht de groote verbetering in den Spaanschen koers, die haar grond vond in de verbetering van den binnenlandschen politieken toestand van het land; van 42.15 liep de notering sprongsgewijze op tot 43.30. Ook Marken waren zeer gezocht 59.34 — 59.41.

Van de Scandinavische deviesen was Stockholm vast: 67.05 — 67.13. Van uit Londen schijnt reeds eenig goud zijn weg naar Zweden gevonden te hebben. Oslo schommelde slechts weinig; daar de wetgevende vergadering dit jaar niet meer bijeen komt, is een stabilisatie van de valuta vooreerst nog wel niet te verwachten. Yen weder eerder aangeboden; de natuurrampen, die het land telkens weder opnieuw teisteren, maken een finantieel herstel wel zeer moeilijk. Indië $99\frac{7}{8}$ — $15\frac{1}{16}$.

LONDEN, 19 SEPTEMBER 1927.

Het interesse van de geld- en de discontomarkt centraliseerde zich verleden week op de voorstellen van de Regeering tot verkrijging van de noodige gelden ter afbetaling van 1e. op 1 October vervallende National War Bonds en 2e. in Maart en April 1928 vervallende $3\frac{1}{2}$ pCt. War Loan en een verdere serie National War Bonds.

In het eerste geval werden $4\frac{1}{2}$ pCt. schatkist obligaties aangeboden per 1934 tot een prijs van $\pm 99\frac{1}{4}$ met de optie om met een jaar opzegging terugbetaling te verlangen.

In het tweede geval werd conversie in $3\frac{1}{2}$ pCt. Conversion Loan aangeboden op een basis, die door de schatkist blijkbaar op ± 75 pCt. was berekend; na de bekendmaking van het plan noteerde de $3\frac{1}{2}$ pCt. Conversion Loan $74\frac{1}{2}$.

Verwacht wordt, dat de geld en discontomarkt, die voor belangrijke bedragen houders zijn van de vervallende obligaties, in het eerste geval veelal de optie op afbetaling per begin 1929 zullen uitoefenen en in het tweede geval niet tot Conversie zullen overgaan.

Geld was vrij gezocht, zonder moeilijk te worden, terwijl disconto onveranderd vast van stemming blijft bij een notering van $4\frac{5}{16}$ — $4\frac{1}{2}$ voor 3 maands bankaccepten.

HET ECONOMISCH URGENTIE-CONGRES DER ALGEMEENE R.K. WERKGEVERS- VEREENIGING.

Het congres vond plaats in Hotel „De Twee Steden” te 's-Gravenhage. Voorzitter was de heer J. P. J. Asselbergs, die met eenige algemeene beschouwingen over den economischen toestand de bijeenkomst opende en de wenschelijkheid van een actieve handelspolitiek bepleitte. Inleiders waren de heeren H. G. M. Hermans, lid van de Tweede Kamer en Mr. M. P. L. Steenberghe, directeur van de N.V. van Puyenbroek's Textiel Maatschappij te Goirle, wiens rede, wegens ontstentenis van Mr. Steenberghe zelf, werd voorgelezen. Eerstgenoemde wees op de noodzakelijkheid om te midden van een protectionistische wereld zelf tot beschermende maatregelen over te gaan. Het betoog van den tweeden inleider was er in hoofdzaak op gericht, te bewijzen, dat wij binnen afzienbaren tijd niet behoeven te rekenen op essentiele wijzigingen in de handelspolitiek van de ons omringende landen, economische congressen en platonische verklaringen ten spijt.

Voor zoover de inleiders en de debaters, die niet anders deden, dan de stellingen van de inleiders aanvullen en onderstrepen, zich beperkten tot de zuiver theoretische vraag, onder welke omstandigheden bescherming voor ons land als geheel gewenscht is, kon men de volgende opvattingen onderscheiden.

In de eerste plaats, dat een verhooging der tarieven gewenscht is wanneer de landen, waarmee Nederland handel drijft, zelf sterk protectionistisch zijn.

In de tweede plaats, wanneer de sociale toestanden in andere landen van dien aard zijn, dat men van „sociale dumping” spreken kan.

In de derde plaats, wanneer andere landen tot „dumping” (zonder verdere omschrijving) overgaan.

In de vierde plaats, ingeval er van valuta-concurrentie sprake is.

In de vijfde plaats, om bij eventueele onderhandelingen met protectionistische landen met een vechttarief te kunnen dreigen.

Van een eenigszins systematische behandeling van deze overigens scherp te onderscheiden gevallen was feitelijk geen sprake, zoodat wij ons liever zullen beperken tot een nadere beschouwing van hetgeen in den loop van den dag over elk van deze vijf punten te berde werd gebracht, dan elk van de beide inleiders en de acht debaters in hun betoog te volgen.

Het was vooral de heer Hermans, die de stelling verkondigde, dat hooge beschermende rechten in andere landen tot hooge beschermende rechten in Nederland dwingen. Daarbij stelde de inleider het voor, alsof de theorie van den vrijhandel, waarvan hij (blijkens stelling drie) de juistheid voor een land als Nederland erkende, voor het vaststellen van onze handelspolitiek momenteel geen beteekenis zou hebben, aangezien er heden ten dage geen vrije handel bestaat. Mr. Dr. L. Regout dikte dit betoog nog eens aan door den vrijhandelaren den raad te geven zich voortaan niet uitsluitend te beperken tot de vraag, of algemeene vrije handel de meest gewenschte toestand is, doch ook eens na te gaan of eenzijdige vrije invoer te midden van een wereld van protectie eveneens beter is dan een wederkeerige verhooging der tarieven.

De opmerking van den Voorzitter van de Kamer van Koophandel te Maastricht, dat men respectievelijk vóór en tegenstanders van protectie, op grond van argumenten aan de theorie ontleend, wel niet meer tot tegenovergestelde inzichten zal kunnen brengen, kwam na het voorafgaande wel in een ietwat eigenaardig licht te staan. Immers uit het bovenstaande volgt, dat althans de twee genoemde heeren niet eens de moeite hebben genomen van de argumenten van hun tegenstanders kennis te nemen. Hadden zij dit wel gedaan, dan zou hun zijn gebleken, dat de theorie van den vrijhandel niet alleen tot de slotsom komt, dat algemeene vrije

handel op den langen duur voor de wereld als geheel de meest gewenschte toestand is, doch dat zij tevens leidt tot de conclusie, dat eenzijdige vrije invoer voor het land in kwestie toch nog altijd beter is, dan beschermende rechten, zelfs wanneer de andere landen sterk protectionistische tarieven hebben. Aangezien men deze stelling, die zoo oud is als de theorie van den vrijhandel zelf, niet eens bleek te kennen, ontbrak uiteraard iedere poging tot ontzenuwing.

Ook ten opzichte van het tweede punt, de zoogenaamde „sociale dumping”, ging men rustig aan de argumenten der tegenstanders voorbij en beperkte zich tot eenige klakkelooze beweringen. Het schrikbeeld van Japan tot welks loonniveau wij zouden moeten dalen, indien de overheid niet tijdig tot protectie overging, deed dienst alsof men het vraagstuk der vergelijkende kosten nog nimmer onder oogen had gezien.

Sterker waren de argumenten, die met name de heer Hermans tegen „dumping” in het algemeen aanvoerde, al hadden wij gaarne gezien, dat dit begrip wat nader was geformuleerd. Ongetwijfeld zijn er omstandigheden, waaronder overheidsinmenging in geval van „dumping” niet alleen gewenscht doch zelfs geëischt mag worden; in de E.-S. B. van 30 Maart jl. heb ik deze kwestie naar aanleiding van het memorandum voor de Economische Conferentie te Genève van professor Jacob Viner met eenige uitvoerigheid besproken. Veel talrijker zijn echter de gevallen, waarin dumping een phrase is, waarmee alle mogelijke protectionistische maatregelen worden goedgepraat. Amerika kan hiervan krasse staaltjes leveren; men leze slechts de desbetreffende passages in het boek van den heer Vleeschhouwer, dat ook op het congres ter sprake werd gebracht, en dat den titel draagt „Actieve Handelspolitiek”. Vooral waar de heer Hermans de zoo juist besproken „sociale dumping” in één adem noemde met „dumping” in het algemeen, zou een nadere precisering misschien nog tot verrassende resultaten hebben geleid.

Wat de bestrijding der valuta-concurrentie betreft, die, niet geheel ten onrechte, tot eenige stekelige opmerkingen aanleiding gaf, zal men den spreker over het algemeen slechts kunnen bijvallen.

De vechttarieven vonden vooral in Mr. Steenberghe een warm voorstander. Hij ontving bijval van den heer Korstenhorst, die zijn vroegere uiteenzettingen getrouw bleef. Toch was het opvallend, dat de wederkeerigheidstheorie niet zoo sterk in het middelpunt stond als een jaar geleden op de vergadering van de Vereeniging voor de Staathuishoudkunde en de Statistiek. Tot op zekere hoogte kon men zelfs van een frontverandering spreken. De roep om vechttarieven was ten deele vervangen door een pleidooi voor beschermende maatregelen tegen „dumping”. Niettemin kregen ook de vechttarieven hun heurt.

Het is opmerkelijk, hoe men steeds weer in de fout vervalt het vraagstuk van de wederkeerigheid als een juridisch probleem voor te stellen. Het familiäre argument „voor wat hoort wat”, de meer klassieke regel „do ut des” doen in tal van variaties dienst. Dat deze zuiver juridische probleemstelling op het gebied van de handelspolitiek niet opgaat, ontgaat aan de voorstanders van het wederkeerigheidsbeginsel ten eenemale. Economisch gezien, betreft het hier geen „geven om te krijgen” zonder verdere bijkomstige omstandigheden. Het „geven” is niet enkel een geven aan anderen, het weigeren beteekent niet enkel een benadeeling van de tegenpartij. Wordt men gedwongen om het vechttarief inderdaad in werking te stellen, dan beteekent dit terzelfder tijd een economisch nadeel voor het eigen land, zoodat men in laatste instantie de voordeelen, die men mogelijkwijze door middel van het vechttarief zou weten af te dwingen, dient te verminderen met de nadeelen, die de daadwerkelijke invoering van zulk een tarief in andere gevallen aan het eigen land toebrengt, alvorens men de balans kan opmaken.

Gaven de theoretische beschouwingen over de wenschelijkheid van een essentiële wijziging in onze handelspolitiek weinig nieuws, de naar voren gebrachte feiten waren zeker niet overtuigender.

Het sombere schilderij, dat de heer Hermans ophing van den toestand in het bedrijfsleven, is op zichzelf toch zeker geen bewijs, dat onze handelspolitiek niet deugt. Bovendien, hoe licht zou het vallen een soortgelijke schildering van den toestand in protectionistische landen te geven! De heer Vleeschhouwer deed dit in het reeds eerder genoemde werk op zeer verdienstelijke wijze voor Zwitserland.

Ook het feit, dat Nederland een „duur” land is, is een poover argument. Waar de inleider in het bijzonder de huishuren noemde, keert het argument zich tegen hem zelf. Zijn de huishuren in Amerika niet nog belangrijker hooger en wordt dit land ons niet voortdurend voorgesteld als een summum van welvaart? Het gaat niet om het duurtepeil, het gaat uitsluitend om het reëel inkomen, doch hier deed zich het merkwaardige geval voor, dat de inleider de betrouwbaarheid der statistische gegevens wraakte. In principe inderdaad volkomen terecht, doch niettemin merkwaardig in den mond van een voorstander van „actieve handelspolitiek”, waarvan de meeste aanhangers het den vrijhandelaren tot verwijt maken, dat deze in den regel meer vertrouwen hebben in een logische redeneering, dan in de voor tal van interpretaties vatbare „feiten”. De heer Kortenhorst maakte het nog fraaier. Deze verweet den heer Vleeschhouwer, dat hij in zijn boven geciteerd boek den economischen toestand van Zwitserland en Nederland naast elkander stelt en daaruit conclusies trekt ten opzichte van beider handelspolitiek, terwijl de heer Vleeschhouwer juist nadrukkelijk verklaart, dat zijn geheele methode is ingegeven door de voorstanders der actieve handelspolitiek zelf, die de theorie als „grauwe theorie” verwerpen en een beroep doen op de „realia”.

Doch om op den heer Hermans terug te komen. Deze sprak van een abnormaal duurtepeil. Wil dit echter tevens zeggen: een abnormaal laag reëel inkomen, het eenige, wat in dit geval van belang is? Ik geloof, dat de cijfers der belastingstatistiek — om mij niet te beroepen op de door den heer Hermans gewraakte indexcijfers van kleinhandelsprijzen en budgetten — een andere tendens aanwijzen, zoowel wat betreft het reëel inkomen per hoofd van de bevolking als wat betreft de verdeling van het nationaal inkomen over de verschillende inkomensgroepen, één en ander in vergelijking met de toestanden van vóór den oorlog. Tenslotte zou, zelfs als dit niet zoo was, het oorzakelijk verband met onze handelspolitiek nog altijd moeten worden aangetoond!

Ook de enkele cijfers, die de heer Stevens gaf over den in- en uitvoer van tapijten hier te lande, cijfers, die niets anders aantoonde, dan dat de invoer van tapijten gemiddeld ongeveer zevenmaal zoo groot is als de uitvoer en dat deze verhouding de laatste zeven jaren vrijwel constant is geweest, kunnen toch werkelijk niet als een serieus argument gelden?

* * *

Wanneer wij niettemin aan dit congres zulk een uitvoerige beschouwing wijden is dit in hoofdzaak om een andere reden.

Een punt, dat hier te lande aan den strijd tusschen vrijhandel en protectie een typisch eigen karakter geeft, is het feit, dat het protectionistisch gezinde deel van onze bevolking met bepaalde geografische en godsdienstige grenzen samenvalt, waardoor de handelspolitieke tegenstelling een beteekenis krijgt, die ver uitgaat boven de vraag welk stelsel, vrijhandel of protectie, als stelsel juist is.

Over het algemeen kwam deze kant van het vraagstuk slechts terloops ter sprake. In enkele gevallen, zooals in de rede van den voorzitter, in die van den heer Hermans, in de enkele opmerkingen van den heer Fleskens en den heftigen uitval van den voorzitter van

de Kamer van Koophandel te Maastricht met een soms onaangenaam dreigend accent; zakelijker en scherper gesteld in het betoog van den heer Regout.

Overgebracht in den gedachtengang van den vrijhandelaar en op sommige punten nader aangevuld, zou men dit standpunt ongeveer als volgt kunnen formuleren: al beteekent protectie de bevoordeeling van een bepaalde groep van de bevolking ten koste van een andere groep, dan zou het in de gegeven omstandigheden toch een daad van verstandige politiek kunnen zijn tot zulk een maatregel over te gaan. Een zekere verschuiving van welvaart kan, wanneer zij gaat ten koste van een betrekkelijk welvarende groep en ten bate van een noodlijdend deel der bevolking, op zichzelf reeds een verhooging beteekenen van de welvaart van het land. Dit zal ongetwijfeld het geval zijn, wanneer het gedeelte der bevolking, dat de lasten draagt, meer mogelijkheden tot ontplooiing heeft, dan het gedeelte, dat om ondersteuning vraagt. Zoo wees de heer Regout er op, dat de bronnen van welvaart voor de Zuidelijke provinciën zich beperken tot landbouw en industrie, terwijl de Noordelijke provinciën daarnaast gelegenheid hebben tot ontplooiing op het gebied van de scheepvaart en den geldhandel, en bovendien de inkomsten uit de koloniën tot zich trekken.

Men zou geneigd zijn hier de vraag te stellen, of in dat geval een stelsel van subsidies, waarbij men ten minste controleeren kan, hoeveel zulk een politiek aan het land kost, niet juistere ware. De heer Kortenhorst verwierp dit echter met nadruk op grond van de ervaringen, die hij met de commissie voor werkverruiming had opgedaan. Ook ware de tegenwerping mogelijk geweest — de heer Hermans wees er reeds in ander verband op —, dat bij beschermende rechten althans de kans bestaat, dat het buitenland een deel der lasten draagt.

In ieder geval hield het betoog van Mr. Dr. Regout deze kern van waarheid in, dat de theorie van den vrijhandel het land beschouwt als één homogeen geheel, of, voor zoover dit niet het geval mocht zijn, een volkomen bewegelijkheid van den arbeid postuleert. Wanneer de werkloosheid zich voordoet op min of meer gelijkmatig verspreide gebieden en ongeveer even sterk optreedt onder de verschillende categorieën der bevolking, heeft het vraagstuk inderdaad een ander aanzien, dan in het onderhavige geval, nu de klachten zoo niet geheel, dan toch in grove trekken samenvallen met bepaalde godsdienstige en geografische grenzen.

Inmenging van overheidswege is in het laatstgenoemde geval stellig beter te verdedigen, dan onder andere omstandigheden ooit mogelijk zou zijn.

In welken vorm men daartoe over wil gaan, stelle men echter vast op grond van de mérites der verschillende stelsels zelf. Voor de belanghebbenden zal dit in laatste instantie niet belangrijk zijn; voor hen is hoofdzaak, dat men er inderdaad toe overgaat.

Het feit, dat men bij een stelsel van subsidies ten slotte zelf het heft in handen houdt, zich niet van internationale verhoudingen afhankelijk maakt en een sterke zelfcontrole mogelijk blijft, doet m.i. echter nog steeds aan dezen vorm van „actieve handelspolitiek” — valuta-concurrentie en enkele bepaalde gevallen van „dumping” uitgezonderd — beslist de voorkeur geven.

S. POSTHUMA.

DE INVLOED DER DAWES-BETALINGEN OP HET ECONOMIES LEVEN VAN DUITSLAND.

I.

Sinds de dagen van zijn schepping heeft het Dawes-plan steeds in het middelpunt der belangstelling gestaan. De moeilijkheden die 't plan te overwinnen had eerst, zijn vernuftige en toch in vele opzichten nog laakbare opzet daarna, hebben lange tijd de gemoderen bezig gehouden. Zij hebben critiek, maar ook waardering uitgelokt.

Van Duitse, Franse en „neutrale” zijde is met

kracht van argumenten ten voor- of ten nadele van het plan betoogd.

Voor al in de laatste tijd is de belangstelling in de uitvoerbaarheid ervan zo mogelijk nog toegenomen. Dit is begrijpelijk. De tijd naakt merkbaar — en elk rapport van de Agent-Generaal is een mijlpaal — dat de betalingen onder het Dawes-plan hun maximum zullen bereiken en met hun volle gewicht op begroting en bedrijfsleven zullen drukken. En geleidelijk met de druk neemt de belangstelling toe.

Nog een andere oorzaak is er die de toenemende belangstelling begrijpelijk maakt. Mede ten gevolge van de Dawes-betalingen toch, schijnt het Duitse „Wirtschaftsbild” te zijn veranderd van aanzien. Dagelijks doordringender wordt 't besef dat de passiviteit van de Duitse handelsbalans zich heeft ontwikkeld tot een chronies verschijnsel, dat om verklaring vraagt. En groot is het aantal hunner die zich geroepen voelen die te geven.

Het is interessant te midden van deze discussies kennis te nemen van de feiten, en van de overwegingen, die aan de betogen ten grondslag liggen. In het volgende heb ik geprobeerd die beknopt en ont-daan van details te geven. Conclusies dringen zich dan als van zelf op.

II.

Bij een beschouwing van de feiten nu blijkt allereerst, dat de vaak geuite bewering, dat de uitkeringen onder het Dawesplan tans reeds het Duitse budget onredelijk zwaar zouden belasten, door de cijfers wordt gelogenstraft. Die uitkeringen toch maken ten aanzien van het tans lopende budget slechts circa 9 pCt. uit der totaaluitgaven.

Deze gunstige verhouding verdwijnt ook dan niet wanneer de Dawes-uitgaven en de dienst der publieke schuld in één post worden samengevat. Want ook de lasten, die uit dien hoofde het Duitse budget drukken, maken geen onredelijk hoge indruk. De Duitse begrotingen over 1927—1928 toch, samengevoegd en tot enkele hoofdgroepen teruggebracht, geven het volgende beeld:

Begrotingsjaar	In millioenen	In procenten
1 Mei 1927—30 April 1928	Mark	der totaal- uitgaven
Uitkeringen aan staten en gemeenten	2893	31,7
Algemene administratieve uitgaven, incl. werkloosheid enz. .	2966	32,6
Pensioenen	1475	14,3
Staatsschuld en Dawes-lasten...	1325	16,2
Kapitaalsuitgaven	471	5,2
	9130	100,—

De uitgaven uit hoofde van publieke schuld (Daweslasten daaronder begrepen), oefenen op het Duitse budget dus wel een naar verhouding tot andere landen zeer matige druk uit. Zij blijven *percentsgewijze* belangrijk beneden de dienovereenkomstige uitgaven bij ons te lande. Terwijl de desbetreffende uitgaven, van het Nederlands begrotingstotaal 18.1 pCt. (met inbegrip van het leningsfonds zelfs 26.7 pCt.) uitmaken, vergen zij van het Duitse begrotingstotaal, naar uit bovenstaande gegevens blijkt, slechts 16.2 pCt.

Er is enige reden, met betrekking tot de Dawes-uitgaven, het Duitse budget onder een ander licht te bezien dan hierboven geschiedde.

In Duitsland toch is de inning der belastingen van de staten en gemeenten goeddeels aan het Rijk opgedragen en lopen de desbetreffende uitgaven en ontvangsten dientengevolge ook over het Rijksbudget. Het verdient daarom aanbeveling, ten einde een basis van vergelijking te scheppen tusschen het Duitse budget en dat van andere landen, de uitkeringen aan staten en gemeenten buiten beschouwing te laten.

De lopende uitgaven van het Duitse budget zijn alsdan tot drie groepen, zoals hieronder weergegeven, samen te vatten:

Lopende uitgaven excl. uitk. aan staten en gemeenten.	In millioenen Mark.	In procenten van het totaal
Staatsschuld 'en Daweslasten....	1325	23.3
Pensioenen	1475	25.9
	2800	49.2
Algemene administratieve uitgaven, incl. werkloosheid	2893	50.8
	5693	100

Het blijkt dus dat ook wanneer de uitkeringen door het Rijk aan de staten en gemeenten gedaan, uit het begrotingsverband worden gelicht, staatsschuld en Daweslasten een zeer redelijk percentage (23.3 pCt.) van de dan overblijvende totaal-uitgaven vormen.

Met opzet werden in bovenstaande tabel de uitgaven uit hoofde van publieke schuld (incl. Dawes-betalingen) en de pensioenen samengeteld, om zodoende licht te werpen op een omstandigheid, die in dit verband van belang is.

Immers voor de toekomstige ontwikkeling van het Duitse budget is het verloop van deze totaal-druk van schuld en pensioenen belangrijker dan die van één der beide onderdelen. Bovendien wordt zodoende een vergelijking mogelijk met het Franse budget, waarop deze beide groepen in één post verenigd voorkomen.

In Duitsland nu zullen de gezamenlike uitgaven voor publieke schuld en pensioenen in de loop der eerstvolgende jaren ten gevolge van de nog tot 1930 stijgende Daweslasten wel verhoging ondergaan, maar zullen zij aan de andere kant door de gaandeweg afnemende druk der oorlogspensioenen, op den duur zeer verminderen.

Aan de hand van een statistiek omtrent het toekomstig verloop der pensioensuitgaven gepubliceerd door Georges Janson en voorkomende in het Maartnummer 1927 van de Revue Economique internationale, laat zich, in de veronderstelling dat de rentedienst op de publieke schuld en ook de civiele pensioenen geen verandering zullen ondergaan, het verloop van deze totaalpost (publieke schuld, incl. Daweslasten, + pensioenen) voor Duitsland als volgt berekenen¹⁾:

	In millioenen R.M.	waarvan Dawes-lasten
1927—28....	2852 ²⁾	831
1928—29....	3193	1228
1929—30....	3449 (maximum)	1540
1930—31....	3394	1540
1931—32....	3338	1540
.....
.....
1939—40....	2867	1540
1940—41....	2845	1540
enz.	enz.	enz.

Het blijkt dus dat de gezamenlike uitgaven voor dienst der leening, Dawesplan en pensioenen in het begrotingsjaar 1929—1930 hun maximum zullen bereiken. Zij hebben dan, indien het eindcijfer van het budget zich op het tegenwoordig niveau zou handhaven, 60,6 pCt. der totaal uitgaven bereikt.

In Frankrijk beslaan de overeenkomstige uitgaven (rentedienst incl. die van de Bons de la Défence Nationale + pensioenen) 63,7 pCt. van de totaal uitgaven. *De toestand in Duitsland blijft dus, zelfs dan wanneer het land zijn maximum-betalingen zal hebben bereikt, relatief gunstiger dan de actuele toestand in Frankrijk.*

Echter niet slechts de *verhoudingscijfers*, ook de *absolute* cijfers, zijn voor Duitsland gunstiger dan voor Frankrijk. Het voor rentedienst en pensioenen onder aftrek der Dawes-ontvangsten, door *Frankrijk*

¹⁾ Buiten beschouwing blijft de mogelijkheid dat de lasten op grond van de in latere jaren te construeren welvaartsindex nog worden verzwaaard, en blijven verder de mogelijke wijzigingen op grond van veranderingen in het prijsniveau.

²⁾ De door Janson gepubliceerde cijfers zijn als basis genomen, al vertonen zij een geringe afwijking van de meer authentieke door de Agent-Generaal gepubliceerde begrotingscijfers. De afwijking met het bovengenoemde bedrag van R.M. 2800 miljoen wordt hierdoor verklaard.

over het loopende boekjaar uitgetrokken bedrag draagt ten laste van:

a. Het Staatsbudget	frs. 21.727 miljoen
b. De caisse autonome de gestion des Bons de la Défense Nationale et d'Amortissement de la Dette Publique	„ 3.430 „
	<u>frs. 25,157 miljoen</u>
overeenkomende met.	R.M. 4,151 miljoen
hiertegenover staat Duitsland met slechts	„ 2,800 „

In 1930 zal zich, indien de beide landen overigens geen nu niet te voorziene wijziging in hun schuldpositie aanbrengen, wel is waar de toestand ten gunste van Frankrijk, (meerdere Dawes-ontvangsten hoewel hogere betalingen aan Engeland en Amerika) ten nadele van Duitsland, (hogere Dawes-betalingen) gewijzigd hebben. Frankrijk zal echter zelfs dan nog aan publieke schuld en pensioenen meer ten koste leggen dan Duitsland.

* * *

In het bovenstaande is met opzet geen rekening gehouden met de direct op het Duitse bedrijfsleven en de Duitse spoorwegen drukkende Dawes-lasten, (resp. R.M. 300 en R.M. 660 miljoen) daar deze in de Duitse Rijksbegrotingen in 't geheel niet tot uitdrukking komen. Neemt men ook deze posten, die, al lopen zij niet over de begroting, evenzeer een belasting zijn op het economies leven van Duitsland, in aanmerking, dan blijkt Duitsland tans 3760 miljoen R.M. aan publieke schuld, pensioenen en Dawesbetalingen gezamenlijk te offeren. Hiertegenover staat Frankrijk met een totaal aan uitgaven uit hoofde van staatsschuld en pensioenen van R.M. 4151 miljoen.

III.

De moeilijkheden, welke zich in verband met het budgetaire evenwicht voordoen, mogen dan ook geenszins eenzijdig aan de stijging der Dawes-betalingen worden toegeschreven. De na het voordelig afsluitende begrotingsjaar 1924—'25 steeds toenemende tekorten op de Rijksbegrotingen zijn zeer duidelijk ontstaan doordat de uitgaven over de gehele linie, de militaire uitgaven niet uitgezonderd, een sterke stijging vertonen. De volgende cijfers zijn in dit verband sprekend:

	(in miljoenen R.M.)			
	1924—25	1925—26	1926—27	1927—28
Oorlog en Marine..	458,6	587,7	674,6	701,1
Sociale uitgaven ..	272,6	401,3	435,3	531,2
Werkeloosheid . . .	35,8	163,6	392,3	580,1
Uitkeringen aan staten en gemeenten	2770,4	2595,6	2625,6	2892,9
Dawesbetalingen ..	—	291,3	537, —	831,2

De stijging der uitkeringen aan de staten en gemeenten houdt direct verband met de stijgende belastingopbrengst. Niet minder dan 75 pCt. van de inkomsten- en naamloze vennootschapsbelastingen en 30 pCt. van de belastingen op de omzet draagt het Rijk volgens overeenkomst aan de staten en gemeenten af. Het garandeert hun bovendien een minimum van 2600 M. De Agent-Generaal, in zijn laatst gepubliceerde rapport, wijst uitvoerig op het hachelijke van deze toestand, waarbij het Rijk betrekkelijk weinig voordeel trekt van een economiese opbloei, doch niettemin moet opkomen voor de gevolgen van een eventuele depressie.

Ook het tans ingediende budget zal slechts door het aangaan van een lening in evenwicht kunnen worden gebracht.

Het is mogelijk dat de hierna genoemde oorzaak waarop tot dusver de aandacht nog niet gevallen is (wij hebben hem nergens met name zien noemen) voor het opdrijven der Duitse budget-uitgaven gedurende de laatste jaren verantwoordelijk is.

Het is bekend dat het Dawes-plan voorziet in de

mogelijkheid, dat te beginnen met het begrotingsjaar 1929—30, behalve de vaststaande bedragen in de overeenkomst vermeld, Duitsland een extra vergoeding zal hebben te betalen, afhankelijk van een index, waarvan de constructie aan zekere voorschriften gebonden is. Naar gelang het ieder jaar geconstrueerde indexcijfer een eveneens genoemd standaard indexcijfer te boven gaat, zal Duitsland tot evenredige extra betaling gehouden zijn. Het komt er dus voor Duitsland op aan te bewerkstelligen, dat het standaard indexcijfer zoo hoog mogelijk worde vastgesteld. Voor de samenstelling van de standaard index nu, zal volgens het Dawes-plan o.a. het gemiddelde moeten worden genomen van het totaal der budgetontvangsten en budgetuitgaven voor de drie jaren 1927, 1928 en 1929.¹⁾ Ter besparing van grotere Dawes-betalingen in de toekomst, zal het tijdelijk opvoeren van de uitgaven over deze jaren dus zeer zeker een doeltreffend middel zijn.

Het inzicht dat men door *huidige* budgetpraktijken op het bedrag der *toekomstige* betalingen door Duitsland onder het Dawes-plan te verrichten, invloed kan uitoefenen, zal vermoedelijk de „massgebende Stellen”, zij het dan niet opzettelijk, dan toch indirect, door een zwak weerstandsvermogen te stellen tegen opdrijving der uitgaven, gelegenheid bieden van de hun in handen gegeven middelen tot op zekere hoogte gebruik te maken, om een verzwaaring der toekomstige Dawes-lasten zoveel mogelijk te voorkomen.

IV.

Al blijkt het dus dat de lasten welke het Duitse budget uit hoofde der Dawes-betalingen drukken, geenszins overdreven kunnen worden genoemd, en niet aansprakelijk mogen worden gesteld voor de toenemend onevenwichtige toestand der begroting, een andere vraag is in hoeverre de Dawes-betalingen door hun invloed op de Duitse betalingsbalans de economiese en financiële toestand van Duitsland en daardoor ook van andere landen bedreigen.

Er bestaat over dit vraagstuk een omvangrijke literatuur, die in vele gevallen niet van gevoelsoverwegingen vrij is. Overeenstemming tusschen de verschillende schrijvers bestaat er allerminst, al is er in de gedachtengang, die aan de verschillende theoriën ten grondslag ligt, een merkbare evolutie te bespeuren.

De feiten zijn voor verschillende verklaring vatbaar. Kort samengevat zijn ze deze:

1. Over de jaren 1924—1926 heeft Duitsland meer in- dan uitgevoerd ruim R.M. 4½ milliard, indien de leveringen in natura onder het Dawes-plan *niet* en bijna R.M. 3½ milliard indien deze *wel* worden meegeteld. De passiviteit der handelsbalans vertoont neiging toe te nemen.
2. De onzichtbare posten der Duitse betalingsbalans alsmede de goudinvoer der Rijksbank kunnen geacht worden tegen elkaar weg te vallen.
3. De betalingen onder het Dawes-plan hebben gedurende dezelfde periode ruim R.M. 2 milliard bedragen.
4. Het bovengenoemde passieve saldo van de handelsbalans (3½ milliard) en de betalingen onder het Dawes-plan (2 milliard) vinden hun tegenpost in buitenlandse leningen en credieten (onder aftrek van in het buitenland belegde gelden) tot een totaal bedrag van rond R.M. 5½ milliard.

De vraag is welke uitlegging aan de betekenis dezer feiten toekomt.

De meest voorkomende nu reeds een weinig verouderde theorie is, dat in een invoersaldo onder de gegeven omstandigheden het bewijs moet worden gegeven, dat Duitsland te weinig produceert, te veel verbruikt en dus, daartoe aangemoedigd door buitenlandse leningen, bezig is in te teren.

De aanhangers van deze theorie (Keynes, Gustav

¹⁾ Reparation commission official documents. The Experts' plan for reparation payments, London 1927 p. 73.

Stolper, blijkbaar ook Liefmann¹⁾ gaan uit van de veronderstelling dat voor een schuldenaarland als Duitsland een actieve handelsbalans een levensvoorwaarde is.

Dawes-betalingen achten zij ten enenmale onverenigbaar met een passieve handelsbalans. Zij zien in de passiviteit der handelsbalans en in de noodzakelijkheid van buitenlandse kapitaal-opname dan ook een bewijs, dat Duitsland tot de Dawes-betalingen reeds tans niet in staat is en in de toekomst hiertoe steeds minder in staat zal zijn. Zij worden in hun meening gesterkt door de overweging, dat een actieve handelsbalans ook aan de samenstellers van het Dawes-plan een voor de uitvoering van het plan noodzakelijke voorwaarde heeft toegeschenen.

Het tegenovergestelde standpunt is het best ontwikkeld door de economist van de Chase National Bank, Dr. Anderson, en meer onlangs, door de redactie van de Frankfurter Zeitung.

Dr. Anderson, die zich blijkbaar in hoofdzaak baseert op de theoriën van Boggs²⁾, acht de passiviteit der Duitse handelsbalans het noodzakelijk gevolg van de door Duitsland gesloten buitenlandse leningen, die immers onverbiddelek een stijging van de invoer zullen ten gevolge hebben. Het door hem tussen de buitenlandse leningen en de passiviteit der handelsbalans gelegde causaal verband is dus tegengesteld aan dat door de aanhangers der eerste theorie gelegd.

Anderson achtte het in April 1926 (toen de handelsbalans tijdelijk actief was) reeds niet onwaarschijnlijk dat de passieve handelsbalans, (waarvan hij de terugkeer verwachtte) zou aanhouden tot dat Duitsland weer daadwerkelijk gerekapitaliseerd zou zijn. Ook was z.i. een dergelijk verloop van zaken zeer wel te verenigen met het verrichten van betalingen onder het Dawes plan; en het overmaken van fondsen door de Agent-Generaal. Wat een dergelijke toestand z.i. slechts zou betekenen, zou zijn dat Duitsland „instead of sending out a surplus of goods, is using the goods at home in developing her industries and her productive efficiency, and using borrowed money to pay reparations with”. En geruststellend laat hij volgen: „Nor need the world have much concern about a process of this sort so long as it goes on under commercial motives, and is guided by sound bankers³⁾).

De door Dr. Anderson gegeven uiteenzetting wint aan betekenis, omdat het mogelijk is deze aan andere voorbeelden te toetsen. Canada vóór 1914, de Vereenigde Staten vóór 1874, verkeerden feitelijk in dezelfde toestand als tans Duitsland. Beide landen hadden bij voortduring een passieve handelsbalans, terwijl zij voortgingen hun kapitaalbehoeften in het buitenland te dekken.

Niet voordat de remises der betrokken landen uit hoofde van rente, aflossing en dividenden de jaarlijks nieuw geleende bedragen overtreffen, werd het saldo der handelsbalans actief. Eerst toen kon men zeggen, dat de landen in kwestie zich tot „volwassen schuldenaars”⁴⁾ hadden ontwikkeld.

Duitsland heeft dit stadium klaarblijkelijk nog niet bereikt; het is zelfs als schuldenaar nog onvolwassen”. Op zich zelf behoeft dit niet te bevreemden. Voor de oorlog was Duitsland weliswaar geen schuldenaar, maar het was verre van een „volwassen” schuldeiser. De jaarlijkse kapitaaluitvoer bedroeg vermoedelijk niet meer dan 300 à 400 miljoen RM. Na de enorme kapitaalvernietiging gedurende de oorlog

kon het daarom gemakkelijk tot zijn tegenwoordige positie afdalen.

Verkeert een land in een positie, zooals die waarin tans Duitsland, vroeger de Verenigde Staten en Canada verkeerden, dan zijn er maar twee oplossingen mogelijk. Of wel men moet besluiten af te zien van buitenlandse steun, zodoende de ontwikkelingsmogelijkheden beperken, de productie-capaciteit fnuiken, en de verhoging van levensstandaard tegengaan¹⁾, of wel men volge de weg, die tot dusver door alle tot ontwikkeling komende landen gevolgd is: de weg die van „onvolwassen schuldenaar” leidt tot „volwassen” (Verenigde Staten voor de oorlog), van daar naar „onvolwassen schuldeiser” (Verenigde Staten tans) om in „volwassen schuldeiser” (Engeland, Holland) te eindigen.

Ongetwijfeld zullen de Dawes-verplichtingen ten gevolge hebben dat het hier geschilderde evolutieproces aanzienlijk wordt vertraagd. Het is zelfs denkbaar dat zij Duitsland de terugkeer tot de positie van schuldeiser ten enenmale onmogelijk maken. *Maar waar het tans op aankomt: uit het feit dat de betalingsbalans passief is en Duitsland voor aanzienlijke bedragen zijn kapitaalbehoeften in het buitenland dekt, mag niet worden afgeleid, dat deze betalingen de draagkracht van Duitsland te boven gaan. Veeleer doen zich de genoemde verschijnselen kennen als het normale verloop.*

GERLOF VERWEY.

Amsterdam, 24 Augustus 1927.

CIJFERS OMTRENT HET VOLKSINKOMEN IN DE VEREENIGDE STATEN EN IN NEDERLAND, BENEVENS EENIGE AANTEKENINGEN OMTRENT HET NATIONAAL VERMOGEN IN BEIDE LANDEN.

II (Slot).

Voor deze feiten sluiten de pessimisten het oog. Hunnerzijds worden de uitkomsten van het onderzoek naar het inkomen per hoofd der bevolking als waardemeter der nationale welvaart gewraakt en in dit opzicht alleen beteekenis toegekend aan de cijfers, berekend per aangeslagene. Dit beroep gaat niet op, daar de resultaten der inkomstenstatistiek, zooals die blijkt uit de beweging der aanslagen, als barometer der algemeene welvaart volkomen waardeloos zijn. Men heeft hier immers niet met een constante grootheid te doen, doch juist met een bij uitstek variabele. Bij de invoering der Inkomstenbelasting 1915 waren 679,110 aangeslagenen aan haar werking onderworpen, toen geen belasting verschuldigd was voor inkomens beneden f 650,—. Die grens werd in 1919/20 gebracht op f 800,—. Deze omstandigheid en de algemeene economische toestand brachten 1920/21 ± 400.000 meer aangeslagenen onder bereik van de wet, terwijl het aantal aangeslagenen voor het dienstjaar 1925/26 zelfs 1.657.883 beliep = bijna 2¹/₂ maal zooveel als bij de invoering der wet. Het is duidelijk, dat met deze sprongsgewijze oplopende aanslagcijfers (die vooral voor rekening komen van de rubrieken der lagere inkomens) het totale montant van het gezamenlijke vermogen der aangeslagenen geen gelijken tred kan houden, of men zou zelfs de Amerikaansche recordcijfers willen gaan overtreffen.

Hoewel dus voor de beoordeeling der algemeene welvaart de uitkomsten per aangeslagene van geen belang zijn, kan het misschien eenig nut hebben, de Amerikaansche en Nederlandsche cijfers ook op dit terrein te vergelijken.

Ik laat hier dus volgen een overzicht van het aan-

¹⁾ Ludwig Kastl und Robert Liefman „Das Transferproblem”, Leipzig 1926.

²⁾ Theodore H. Boggs. „The International Trade Balance in Theory and practice”, New York 1922.

³⁾ The Chase Economic Bulletin, Vol. VI No. 1 p. 19.

⁴⁾ De uitdrukking (mature borrower) is van Boggs. De „immature borrower” onderscheidt zich van de „mature” doordat bij de eerste jaarlijkse interest, aflossing en dividenden nog niet, bij de tweede daarentegen wel overtroffen worden door de jaarlijks nieuw geleende bedragen.

¹⁾ Deze politiek voert *noodgedwongen* een land als Polen, dat in het buitenland het vertrouwen mist om zichzelf met behulp van buitenlandse steun in voldoende mate te rekapitaliseren, en telkens en telkens weer, ter handhaving van het evenwicht in een naar het passieve neigende betalingsbalans, tot scherpe credietbeperking, en tot een protectionistische handelspolitiek gedwongen is, met alle schadelijke gevolgen daarvan op de binnenlandse welvaart en de economische ontwikkeling.

tal aangeslagenen en de hoogte der inkomens in de V. S. en in Nederland.

Tabel D. Hoogte der inkomens in de V. S. volgens den Income Tax en in Nederland volgens de Inkomstenbelasting.

Vereenigde Staten		Nederland.		
Hoogrootheid v/h. inkomen in dollars	Aantal aangeslagenen 1923	Hoogrootheid v/h. inkomen in guldens	Aantal aangeslagenen	
			1923/24	1925/26
beneden 1000	368.502	800- 1400	589.218	648.286
1000- 2000	2.515.324	1400- 2000	466.341	475.465
2000- 3000	2.470.970	2000- 3000	329.295	} 439.312
3000- 5000	1.717.628	3000- 5000	154.165	
5000- 10000	397.630	5000- 10000	65.441	66.012
10000- 25000	171.801	10000- 20000	18.330	19.237
25000- 50000	39.832	20000- 30000	4.251	} 9.571
50000- 100000	12.452	30000-100000	4.243	
100000- 150000	2.339	100000 en meer	696	
150000- 300000	1.301			
300000- 500000	327			
500000-1000000	141			
1000000 en meer	74			
	7.698.321		1.631.980	1.657.883

Uit deze gegevens blijkt, dat in de V.S. 69 pCt. der aangeslagenen een inkomen heeft van hoogstens 3000 dollar; slechts 2.3 miljoen (31 pCt.) der aangeslagenen genoten in 1923 een inkomen van 3000 dollar of meer, *welk inkomen in het land van den dollar dus door slechts 2 pCt. der bevolking van 117 miljoen wordt bereikt.*

Volgens de „Census Statistics of Manufacture” waren in 1923 in de Amerikaansche industrie 8.7 miljoen loonarbeiders werkzaam, aan wie in totaal over dat jaar 10.999.000 \$ aan loon werd uitbetaald. Het gemiddelde jaarloon per arbeider bedroeg in '23 derhalve 1254 \$. De loonstatistiek en de inhoud der arbeidsovereenkomsten toonen daarbij aan, dat bekende vakarbeiders gemakkelijker 50 à 60 \$ per week verdienen. Nu blijkt evenwel uit den inhoud van tabel D, dat in 1923, in ronde cijfers, 5 miljoen aangeslagenen een jaarlijksch inkomen van 1000 tot 3000 \$ hadden, terwijl, zoals reeds in het eerste gedeelte van dit opstel werd opgemerkt, niet meer dan 7 pCt. der Amerikaansche bevolking „income tax” betaalt. *Hieruit volgt, dat 93 pCt. der totale bevolking geen inkomen van zuiver 1000 \$'s jaars bereikt.*¹⁾ Betreft men hier uitsluitend de personen, die een beroep uitoefenen, in deze beschouwingen, dan blijkt, dat niet meer dan 18 pCt. van het bestanddeel der Amerikaansche bevolking, dat „gainfully” is „occupied”, een netto inkomen van 1000 \$ of meer haalt (7.6 mill. op 42.2 mill.). Uit deze, aan officieele cijfers ontleende uitkomsten blijkt dus, dat het hierboven berekende gemiddelde jaarloon van den industrie-arbeider ad 1254 \$ slechts voor een betrekkelijk klein gedeelte der Amerikaansche bevolking is weggelegd. Dit klopt met de mededeelingen van den Gronauschen Textielabrikant, den heer Bernhard van Delden, die in het nummer van 6 Augustus jl. der „Textilarbeiter-Zeitung” zijn ervaringen, opgedaan tijdens een studiereis in de Amerikaansche textielcentra, weergeeft, en daarbij opmerkt, dat het onderscheid tusschen eerste-klas-vaklieden en hulparbeiders in de loonen in Amerika veel meer tot uitdrukking komt dan in Europa. In een fabriek van zijden kousen werd bijv. geconstateerd, dat de eigenlijke wever een weekloon van ongeveer 80 \$ accoord en premiën bereikte, terwijl diens, in tijdloon werkende hulparbeiders, slechts 20 \$ per week ontvingen.

Deze ervaringen manen ten aanzijde van den roep der hooge loonen aan gindsche zijden van den Oceaan, eenige voorzichtigheid te betrachten. We hebben daarbij het voordeel, voor wat den toestand van vlak

¹⁾ Dat er feitelijk eenige incongruentie bestaat tusschen de uitkomsten der Productie- en die der Belastingstatistiek, blijve hier buiten beschouwing.

vóór den oorlog betreft, vergelijkingen te kunnen maken met behulp der berekeningen van King.¹⁾ Deze nam als grens tusschen armen en bemiddelden een inkomen van 800 \$'s jaars aan. King had voor zijn taxatie echter te kampen met de moeilijkheid, dat de aanslaggrens voor de Inkomstenbelasting destijds nog werd gevormd door een bedrag van 3000 \$. Via talrijke interpolaties, waarbij niet alleen het geldelijk inkomen, maar ook allerlei opbrengsten, emolumenten en accomodaties in geld door hem werden gewaardeerd, kwam King tot de conclusie, dat 53 pCt. der Amerikaansche bevolking van minder en 47 pCt. van meer dan 800 \$'s jaars leefde. De grootste dezer beide groepen genoot niet meer dan 26 pCt., de kleinste groep toucheerde 74 pCt. van het totale Volksinkomen. In die verhouding is vermoedelijk, zooals uit het vorenstaande valt op te maken, materieel niet veel verandering gekomen.

De toestand in Nederland teekent zich daartegen m.i. niet ongunstig af. Van de, blijkens de volkstelling-1920 2.7 miljoen Nederlanders, die in enig bedrijf werkzaam waren en volgens de Amerikaansche opvatting derhalve „gainfully occupied”, waren in 1925 1.6 miljoen in de Inkomstenbelasting aangeslagen. Ongeveer 60 pCt. der arbeidende bevolking had derhalve een inkomen van minstens f 800,—'s jaars. Zou men daarbij, overeenkomstig de methode van King, die feitelijk ook door het National Bureau of Economic Research is gevolgd, optellen allerlei emolumenten en bijzondere voordeelen, die de kosten van het individueele levensonderhoud belangrijk doen dalen (het grootste deel der plattelandsbevolking teelt voedsel in eigen bedrijf, talrijke winkeliers betrekken ingrediënten uit hun winkelvoorraad of betalen die uit de winkellade), dan zou de berekening nog gunstiger uitkomen.

Vermoedelijk wordt de economische toestand niet te geflatteerd weergegeven door op grond der belastingcijfers (zie tabel D) aan te nemen, dat in ons land circa 800.000 aangeslagenen een netto inkomen hebben, hetwelk met een inkomen van 1000 \$ in Amerika overeenkomt. Deze groep vormt dan 14 pCt. onzer totale bevolking en 29 pCt. der in eenig beroep werkzamen. Vergelijkt men deze percentages met de hierboven berekende, overeenkomstige cijfers voor Amerika, dan laat zich de conclusie bezwaarlijk afwijzen, dat in ons land de algemeene welvaart meer is gedecentraliseerd dan in Amerika, waar de tegenstellingen tusschen rijk en arm, niet alleen concreet, doch ook relatief, sterker spreken dan hier te lande.

Wij laten hier thans, als tabel E, een overzicht volgen van het gemiddelde inkomen per aangeslagene volgens de Inkomstenbelasting in Nederland en volgens de berekeningen van het „National Bureau of Economic Research”. Zooals reeds werd opgemerkt, omvatten de Amerikaansche cijfers allen, die in een gainful occupation werkzaam zijn, dus met uitschakeling van de grens der Amerikaansche Belastingwet. De Nederlandsche cijfers zijn dus, mede uit dien hoofde, niet vergelijkbaar, omdat hier uitsluitend als basis een materieel geldelijk inkomensgrens van f 800 is aangenomen. Ware het mogelijk, voor de berekening van het inkomen van dezelfde grondslagen uit te gaan als waarop de Amerikaansche berekeningen, neergelegd in tabel E, berusten, dan zouden de Nederlandsche cijfers aanmerkelijk voordeliger uitkomen.

Op grond van de toelichting, bij de inleiding van tabel E geplaatst, zijn de daaruit blijkende cijfers voor Nederland ten opzichte van den economischen toestand in de V.S. verre van ongunstig.

Bovendien mag niet worden uit het oog verloren, dat de Amerikaansche cijfers alle betrekking hebben op een ongeëvenaarde periode van hoogconjunctuur, terwijl daarentegen de Nederlandsche cijfers berusten

¹⁾ W. J. King. „The wealth and income of the People of the United States.” New-York 1916 (uitverkocht).

Tabel E. Gemiddeld inkomen per aangeslagene.

Jaar	Vereenigde Staten		Nederland	
	Nominale dollars	Dollar-waarde 1913	Nominale Guldens	Guldens-waarde '13
1909	791	823	—	—
1910	809	829	—	—
1911	812	821	—	—
1912	844	850	—	—
1913	864	864	—	—
1914	836	828	—	—
1915	861	843	—	—
1916	1014	919	2196	1187
1917	1232	947	2275	910
1918	1386	879	2357	723
1919	1669	934	2385	701
1920	1851	967	2517	844
1921	1537	887	2659	1122
1922	1586	979	2619	1531
1923	1821	1113	2442	1501
1924	1840	1121	2357	1540
1925	1971	1165	2315	1489
1926	2010	1186	2331	1608

op een tijdsgewricht van sterke laagconjunctuur. De toestand in de Nederlandsche nijverheid is verre van normaal, de handel klaagt, koopvaardij en visscherij gaat het slecht, land- en tuinbouw laten evenmin juichtonen hooren. Het moet onder die omstandigheden dan ook inderdaad verwondering baren, dat de gemiddelde Nederlander er, in vergelijking met zijn positie van vóór den oorlog, thans feitelijk materieel beter aan toe is dan zijn medemensch in de V. S. Hierbij doet zich het bezit der Koloniën voor Nederland wel in bijzonder gunstige mate gelden.

Uit al het voorafgaande zou dus tevens moeten worden geconcludeerd, dat de materiele welvaart in Amerika, die tegenwoordig zoo bij uitstek de aandacht van Europa vergt, minder algemeen is dan al te grif wordt aangenomen.

Met het oog hierop (en mede met het oog op den nadruk waarmede, in verband met de sterke bevolkingstoename, op de noodzakelijkheid van kapitaalvorming is geweest) is het van belang eenige cijfers te geven aangaande den vermoedelijken nationalen Rijkdom der V. S. en van Nederland. Voorop gesteld zij, dat statistici en economen het over de definitie van het begrip „Volksvermogen” nog lang niet eens zijn, zoodat de berekeningen, die dienaangaande zijn gemaakt, zeer sterk uiteenloopen. Het zou de reeds overschreden limiet van dit opstel nog verre overschrijden, indien wij de daarbij gevolgde methoden hier in beschouwing namen. Volstaan moge worden met erop te wijzen, dat de Rijkdom van Nederland achtereenvolgens is becijferd door: A. P. in 1875¹⁾, Boissevain²⁾, Verrijn Stuart³⁾, Mulhall⁴⁾, Stamp⁵⁾, Tengbergen en Bongers⁶⁾, Moody⁷⁾, terwijl de Italiaan Gini onze successie-statistiek mede heeft gebruikt voor zijn uitvoerige beschouwingen over den rijkdom der volkeren⁸⁾.

¹⁾ Staatskundig en Staathuishoudkundig Jaarboekje 1875, blz. 103.

²⁾ Diverse opstellen in de Economist van 1883 en 1884, 1885 en 1891.

³⁾ C. A. Verrijn Stuart: „Ons Maatschappelijk vermogen voor 30 jaren en thans”, Bijdragen van het Statistisch Instituut 1888, No. 2.

⁴⁾ G. Mulhall, Industries and Wealth of Nations, London 1896.

⁵⁾ J. C. Stamp: The wealth and Income of the Chief-powers, in de Juli-aflevering 1919 van het Journal of the Royal Statistical Society.

⁶⁾ W. A. Bongers: Vermogen en inkomen in Nederland gedurende den oorlogstijd 1913—'20.

⁷⁾ Jaarboekje Haagsche Post 1924, blz. 206.

⁸⁾ Corrado Gini: L'ammontare e la composizione della ricchezza della Nazioni. Torino 1916, pag. 452.

Een zeer overzichtelijk, met grafieken toegelicht en vrijwel up to date overzicht van de Rijkdomverdeling over de verschillende volkeren geeft Wl. Woytinsky in „Die Welt in Zahlen”, Erstes Buch, (Die Erde, Die Bevölkerung,

De uitkomsten van al deze onderzoekingen stemmen hierin overeen, dat zij naar alle waarschijnlijkheid de werkelijkheid niet benaderen en het nationaal bezit veel te laag taxeeren, wanneer men daarbij de factoren in acht neemt, die voor de berekening van het Amerikaansche Volksvermogen zijn gevolgd.

Bongers taxeert het Volksvermogen van Nederland na den oorlog op 20.5 milliard, of bijna f 3000 per hoofd der bevolking. 40 Jaar vroeger berekende Boissevain het *particuliere* Volksvermogen reeds op 10.7 milliard, (f 2000 per hoofd), waarbij minder aandacht was gewijd aan het in de industrie vastgelegde kapitaal dan in de omvangrijke becijfering van Bongers in aanmerking is genomen. Trouwens, in Boissevain's tijd was van industrie van eenige betekenis hier te lande nauwelijks sprake. Bongers' uitkomsten zijn dus vermoedelijk te laag. Bovendien is hierbij niet het bezit in openbare werken in aanmerking genomen. Het schijnt mij in het voordeel van de betrouwbaarheid der Amerikaanse berekeningen, dat men hier bijv. ook kanalen als productief waarde-object in de taxatie van het Volksvermogen heeft opgenomen.

Het Volksvermogen (Estimated National Wealth) der V.S. wordt volgens de cijfers van het National Abstract (officieele jaarlijksche uitgave van het Ministerie van Handel in Washington) van Regeeringswege geschat als volgt:

1890	65.037	miljoen dollar	en per hoofd	1036	\$
1900	88.517	”	”	1165	”
1904	107.104	”	”	1318	”
1912	186.300	”	”	1950	”
1922	320.804	”	”	2918	”

Het totaal voor 1922 is opgebouwd uit de volgende factoren:

A. Grondbezit, fabrieken en uitrustingen:	miljoen \$
totaal	229.406
belast grondbezit	155.909
onbelast grondbezit	20.506
levende have	5.807
boerderijinventarissen en machines	2.605
goud en zilver (gemunt en ongemunt)	4.278
spoorwegen en hun uitrusting	19.951
fabrieksinrichtingen, gereedschappen	15.951
motorrijtuigen	4.567
B. Transportbedrijven, behalve spoorwegen,	
totaal	15.414
tramwegen	4.878
telegraafdienst	204
telephoondienst	1.746
Pullmanwagens en dergelijke luxe rijtuigen, niet in eigendom behoorende aan spoorweg-maatschappijen	545
pijpleidingen	500
scheepvaartwezen en kanalen	2.951
zeevaartondernemingen, particulierewater-, irrigatie- en bevoeiingswerken	361
particuliere licht- en krachtfabrieken	4.229
C. Diversen, totaal	75.984
landbouwproducten	5.466
nijverheidsproducten	28.423
ingevoerde handelswaren	1.549
mijnproducten	730
kleeding en lijfsieraden, meubilair, inboedels, rijtuigen enz.	39.816

De Staatsschuld der V. S. bedroeg in 1926 ongeveer 167 \$ per hoofd; feitelijk nog iets meer dan het overeenkomstige cijfer voor Nederland, hetwelk f 400 per ingezetene bedraagt. Woytinsky becijfert voor 1926 de Staatsschuld per hoofd voor de V. S. op 856, en voor Nederland op 722 Mark.

Het komt schr. voor, dat, wanneer voor Nederland de Der Volksreichtum, Berlijn, Rud. Mosse 1926. Ook belangrijk om de bronvermeldingen, hoewel voor Nederland literatuuroopgaaf althans in laatstbedoeld hoofdstuk, vrijwel ontbreekt.

berekeningen van het nationaal Volksvermogen werden opgesteld overeenkomstig de hierboven geciteerde opgave der in aanmerking te nemen factoren, men per hoofd tot een resultaat zou komen, dat zich niet ongunstig van de Amerikaansche uitkomsten zou onderscheiden. Wellicht zou ook dit onderzoek er, voor zooveel nog noodig, toe kunnen bijdragen, dat de economische ontwikkeling van ons volk in de naaste toekomst met eenig vaster vertrouwen in de soliditeit van het finantieele draagvermogen der Nederlandsche bevolking, zou worden verbeid, dan in de achterliggende jaren wel eens tot uiting is gekomen.

TH. C. GEUDEKER.

DE MILLIOENENNOTA.

De op 20 September 1927 bij de Tweede Kamer ingezonden „Nota, betreffende den toestand van 's Lands Financiën” leert ons omtrent dien toestand het volgende:

Dienstjaar 1924.

De definitieve cijfers van het dienstjaar 1924, waarvan wij de voorloopige uitkomsten publiceerden in het nummer van de E.-S.B. van 22 September 1926, luiden als volgt (in millioenen):

	Totaal	Buitengewoon	Crisisdienst	Gew. dienst
Uitgaven	702,8	90,1	4,9	607,8
Ontvangsten ..	644,6	30,8	3,3	610,5
Tekort	58,2	59,3	1,6	—
Overschot	—	—	—	2,7

Dienstjaar 1925.

Van het dienstjaar 1925 zijn de cijfers de volgende (in millioenen):

	Totaal	Buitengewoon	Gew. dienst
Uitgaven	667,9	71,1	596,9
Ontvangsten ..	680,8	39,6	641,2
Tekort	—	31,5	—
Overschot	12,8	—	44,3

Het overschot op den *gewonen* dienst werd in de vorige Nota gesteld op f 41.595.000 (deze en de volgende cijfers zijn afgerond op 000), terwijl thans een overschot aanwezig blijkt van f 44.280.000. Dit gunstig verschil is bereikt niettegenstaande de cijfers der uitgaven eene verhooging hebben ondergaan met f 6.142.000. Daartegenover staat echter, dat de opbrengst der gewone middelen, in vergelijking met het vorige jaar, eene stijging vertoont van f 8.827.000.

Wat de gewone uitgaven betreft, is de stijging sedert het ten vorigen jare genoemde voorloopige totaalcijfer, in hoofdzaak toe te schrijven aan de verhoogde bijdrage aan het Ouderdomsfonds ingevolge artikel I juncto artikel III der wet van 30 Juli 1926 (*Staatsblad* no. 247).

De gewone middelen werden ten vorigen jare opgenomen met een totaal-cijfer van f 632.324.000. Dit totaal blijkt thans te bedragen f 641.151.000. Als voornaamste ontvangsten kunnen genoemd worden: de meerdere opbrengst der Inkomstenbelasting, der leges geheven ingevolge de wet van 9 Mei 1890, *Staatsblad* no. 80, voorts van hetgeen meer werd ontvangen wegens rente van ingevolge de Woningwet verleende voorschotten, wegens pensioenbijdragen voor het personeel, ressorteerende onder het Departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, wegens het aandeel van Nederlandsch-Indië in den vlootbouw en wegens het aandeel van de gemeenten in de normale subsidiën aan werkloozenkassen, waartegenover staat eene vermindering met ongeveer f 9 millioen van de opbrengst der Oorlogswinstbelasting als gevolg van verplichte teruggaven, zoodat de verhooging der overige middelen rond f 17 millioen bedraagt.

Dienstjaar 1926.

De voorloopige gegevens van het dienstjaar 1926 leveren de volgende uitkomst op (in millioenen):

	Totaal	Buitengewoon	Gew. dienst
Uitgaven	f 693,9	f 78,7	f 615,2
Ontvangsten ..	„ 709,3	„ 37,5	„ 671,8
Tekort	—	f 41,2	—
Overschot	f 15,4	—	f 56,6

Het voor het jaar 1926 op den *gewonen* dienst becijferd overschot bedraagt, blijkens vorenstaand overzicht, f 56.553.000. Blijkens de aanvankelijk toegestane begrotingen werd aan gewone uitgaven geraamd f 625.560.000, terwijl onder de geraamde middelen een bedrag ad f 631.920.000 als gewone ontvangsten werd aangemerkt. Aanvankelijk werd dus een overschot verwacht van f 6.360.000, hetwelk bestemd was voor de versterkte uitvoering der Zuiderzeewerken en voor geleidelijke overbrenging van de opbrengst der rijwielbelasting naar het wegenfonds. Het thans becijferd overschot geeft dus, in vergelijking met het aanvankelijk geraamde, een gunstiger uitkomst van f 50.193.000.

Onderstaand staatje geeft een overzicht van deze cijfers (in millioenen):

1926	Aanvankelijk toegestaan	Voorloopig resultaat	Verschil en oorzaak
Gewone dienst			
Uitgaven	f 625,6	f 615,2	f 10,3 gebleven beneden de raming.
Ontvangsten	„ 631,9	„ 671,8	„ 39,9 hogere opbrengst dan de raming.
Overschot	f 6,4	f 56,6	„ 50,2 dan aanvank. verw.

De middelen, behoorende tot de groep A—F, brachten f 15.376.000 meer op dan de raming. Méér werd verkregen uit de vermogensbelasting f 1.632.000, uit de dividend- en tantiëmebelasting f 2.882.000, uit de rechten op den invoer f 3.244.000, uit den wijnaccijns f 842.000, uit den hieraccijns f 1.646.000, uit den suikeraccijns f 3.800.000, uit den tabakaccijns f 515.000, uit de zegelrechten f 5.197.000, uit de registratierechten f 792.000, uit de successierechten f 2.709.000, uit de loodsgelden f 1.065.000. Daarentegen bleven bij de raming ten achter — althans voor zooveel betreft de tot dusver bekende cijfers, die echter wat de beide eerste, volgens kohieren geheven, belastingen aangaat nog wijziging zullen ondergaan — de personeele belasting met f 739.000, de inkomstenbelasting met f 7.280.000, de gedistilleerdaccijns met f 624.000, de rijwielbelasting met f 1.354.000. Ingevolge de Wegenbelastingwet (wet van den 30sten December 1926, *Staatsblad* no. 464), behoort 30 pCt. van de opbrengst van de rijwielbelasting over 1926 tot de inkomsten van het Wegenfonds. De opbrengst ad f 6.637.000 is derhalve verminderd met f 1.991.000.

De niet tot vorengenoemde groep behoorende middelen brachten, voor vooveel den *gewonen* dienst betreft, f 24.485.000 meer op dan verwacht werd. Méér werd o.a. verkregen uit het aandeel van den Staat in de winsten der Nederlandsche Bank f 3.150.000, uit rente van voorschotten ingevolge art. 38 der Woningwet f 10.426.000, uit „andere ontvangsten”, het Departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen betreffende, f 1.028.000, uit teruggave door provinciën en gemeenten wegens het aandeel der niet ten behoeve van 's Rijks kas geheven opcenten in de kwade posten op de directe belastingen f 1.360.000, uit „andere ontvangsten”, het Departement van Financiën betreffende, f 1.060.000, uit winst van het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie, f 3.678.000, uit baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf, na aftrek van de vrachten en verdere onkosten, op den verkoop van de producten vallende, f 4.800.000. Beneden de raming bleven o.m. het aandeel van Nederlandsch-Oost-Indië in den vlootbouw met f 1.162.000 en teruggaaf wegens het aandeel der ten behoeve van het Leeningfonds 1914 geheven opcenten in de kwade posten op de directe belastingen met f 1.813.000.

Zooals hierboven reeds werd medegedeeld, bleven de gewone uitgaven beneden de oorspronkelijk toegestane bedragen met f 10.331.000.

Dit blijkt uit onderstaand overzicht.

De Nota geeft van dit staatje een uitvoerige toelichting.

Vervolgens bevat zij het gebruikelijk overzicht van de laatste 20 jaar, waarbij wederom de cijfers betreffende de dienstjaren 1914 tot en met 1924 zijn opge-

Hoofdstuk	Overschrijding	Minder uitgegeven
I Huis der Koningin	—	f 148.000
II Hooge Colleges ..	—	" 167.000
III Buitenl. Zaken ..	—	" 321.000
IV Justitie	—	" 928.000
V Binn. Z. en Landb.	f 912.000	—
Va Onderwijs	" 2.453.000	—
VI Marine.....	" 356.000	—
VIIA Nat. Schuld.....	—	" 11.277.000
VII B Financiën	" 719.000	—
VIII Oorlog	—	" 1.916.000
IX Waterstaat	" 2.402.000	—
X Arb., Hand., Nijv.	—	" 2.357.000
XI Koloniën	—	" 34.000
XII Onvoorzien	—	" 25.000
	f 6.841.000	f 17.173.000
		" 6.841.000
Blijft minder uitgegeven		f 10.331.000

nomen na uitschakeling van de crisis ontvangsten en uitgaven.

Dienst-jaren.	Voor- of na-deelige saldi van den gewonen dienst	Voor- of na-deelige saldi v. d. buitengewonen dienst	Voor- of na-deelige saldi van den geheelen dienst
t/m.	Gld.	Gld.	Gld.
1907	—	—	—
1916	— 6.471.000,-	— 99.924.000,-	— 106.395.000,-
1917	+ 36.345.000,-	— 30.043.000,-	+ 6.302.000,-
1918	— 4.311.000,-	— 67.976.000,-	— 72.288.000,-
1919	+ 22.286.000,-	— 107.732.000,-	— 85.446.000,-
1920	+ 664.000,-	— 175.893.000,-	— 175.229.000,-
1921	— 12.886.000,-	— 284.021.000,-	— 296.907.000,-
1922	— 33.339.000,-	— 173.571.000,-	— 206.910.000,-
1923	— 14.182.000,-	— 78.186.000,-	— 92.368.000,-
1924	+ 2.674.000,-	— 59.285.000,-	— 56.611.000,-
1925	+ 44.280.000,-	— 31.455.000,-	+ 12.825.000,-
1926	+ 56.553.000,-	— 41.177.000,-	+ 15.376.000,-
1907			
t/m'26	+ 91.613.000,-	— 1.149.264.000,-	— 1.057.651.000,-

Dienstjaar 1927.

Omtrent het loopende dienstjaar 1927 teekent de nota aan, dat de begrooting van uitgaven, zooals zij oorspronkelijk bij de wet is vastgesteld, een eindcijfer aanwees van f 646.897.000,— waaronder aan buitengewone uitgaven f 55.098.000,— blijft voor gewone uitgaven..... f 591.799.000,—

De middelen waren geraamd op een totaal bedrag van f 611.808.000,— waaronder aan buitengewone ontvangsten f 7.907.000,— blijft voor gewone ontvangsten f 603.902.000,—

Het overschot op den gewonen dienst 1927 werd dus geraamd op f 12.103.000, te verminderen met de overboeking van een deel (60 pCt.) van de opbrengst der rijwielbelasting naar het Wegenfonds en met de verminderde opbrengst van de successiebelasting in-gevolge de wet van 28 December 1926 (*Staatsblad* no. 429).

Een en ander doet het overschot verminderen tot rond f 5,8 miljoen.

Sedert de vaststelling van deze begrooting zijn verhoogd:

Hoofdstuk IV bij de wet van 10 Juni 1927 (*Staatsblad* no. 173) (uitbreiding Hoogen Raad en arrondissements-rechtbank te 's-Gravenhage), met f 11.000,—

Hoofdstuk V bij de wet van 30 Juni 1927 (*Staatsblad* no. 208) (overbrenging posten van het Bouwfonds e.a.), met f 346.000,—

Hoofdstuk VII B bij de wet van 22 Juli 1927 (*Staatsblad* no. 261) (voorschot aan het Wegenfonds), met „ 1.995.000,—¹⁾

1) Buitengewone dienst.

Hoofdstuk X bij de wet van 30 Juni 1927 (*Staatsblad* no. 209) (Diversen), met f 382.000,—

Hoofdstuk XI bij de wet van 30 April 1927 (*Staatsblad* no. 136) (Ge-committeerde voor Indische Zaken), met f 2.000,—

en bij de wet van 30 Juni 1927 (*Staatsblad* no. 216) (Verhooging pensioenen oud-gepensioneerden in Suriname en Curaçao, enz.), met..... f 397.000,—

f 3.133.000,—

terwijl is verminderd:

Hoofdstuk IX bij de wet van 22 Juli 1927 (*Staatsblad* no. 264) (Overbrenging posten naar begrooting Wegenfonds), met f 2.000,—

blijft verhooging..... f 3.131.000,—

Voorts is nog aanhangig een ontwerp van wet tot verhooging van Hoofdstuk V A der Staatsbegrooting (Gedrukte stukken, Zitting 1926—1927, no. 361) (Overbrenging posten van het Bouwfonds) f 1.904.000,—

Te zamen f 5.036.000,—

In dit totaal is f 1.995.000 begrepen aan buitengewone uitgaven, zoodat een bedrag van f 3.041.000 komt ten laste van den gewonen dienst.

Het aanwezige overschot daalt daardoor tot rond f 2,8 miljoen.

Overigens valt uit den aard der zaak omtrent den afloop van het dienstjaar 1927 nog uiterst weinig te zeggen. Blijkens de maandelijksche middelen-staten overschreed de opbrengst van de in die staten genoemde middelen over de eerste zeven maanden de raming met een aanzienlijk bedrag.

Uit een en ander mag verwacht worden, dat het dienstjaar 1927 voor zooveel den gewonen dienst betreft, met een overschot zal sluiten.

* * *

Dienstjaar 1928.

Thans zijn wij genaderd tot het dienstjaar 1928. Van de raming der uitgaven voor genoemd dienstjaar in vergelijking met de bedragen, welke aanvankelijk voor 1927 in de begrooingswetten zijn toegestaan, geeft nevenstaande staat een beeld.

Bij de beoordeeling van dezen staat dienen vooreerst enkele punten van meer algemeene strekking in het oog te worden gehouden.

1. Gelijk reeds in de Millioenennota, behoorende bij de begrooting voor 1927, is medegedeeld, heeft de Minister van Financiën in samenwerking met den Minister van Waterstaat een onderzoek doen instellen naar het vraagstuk van de afschrijving op het spoorwegkapitaal en naar de voorzieningen welke in verband met dat vraagstuk eventueel nog getroffen zouden moeten worden.

De voor dit onderzoek ingestelde Commissie, bestaande uit de heeren Mrs. G. van der Meulen, Secretaris-Generaal bij het Departement van Waterstaat, H. van Manen, lid der Directie der Nederlandsche Spoorwegen, en A. van Doorninck, Thesaurier-Generaal van Financiën, heeft in haar dezer dagen vastgesteld Rapport geconcludeerd, dat om de afschrijvingen der Nederlandsche Spoorwegen op het juiste peil te brengen, de lasten der Maatschappijen moeten worden verhoogd met een bedrag van f 1.300.000 's jaars, waarvan zij voorstelt f 800.000 te vinden door een vergoeding aan de Maatschappijen uit hoofde van het verlaagde tarief voor militair vervoer en het kosteloos vervoer der politie, geregeld in de artt. 45 en 46 der Spoorwegwet. Voorts stelt deze Commissie voor, ter inhaling van den achterstand voorloopig jaarlijks een

	1927				1928			
	Totaal	Buitengewoon	Gewoon	Totaal	Buitengewoon	Gewoon	Gewoon	Gewone dienst
Hoofdstuk I	f 1.784.000,—	—	f 1.784.000,—	f 1.850.000,—	—	f 1.850.000,—	f 1.850.000,—	—
II	" 1.999.000,—	—	" 1.999.000,—	" 1.958.000,—	—	" 1.958.000,—	" 1.958.000,—	40.000,—
III	" 4.459.000,—	—	" 4.459.000,—	" 4.032.000,—	—	" 4.032.000,—	" 4.032.000,—	427.000,—
IV	" 28.017.000,—	—	" 28.017.000,—	" 28.101.000,—	—	" 28.101.000,—	" 28.101.000,—	85.000,—
V	" 20.746.000,—	f 25.000,—	" 20.721.000,—	" 21.178.000,—	f 35.000,—	" 21.143.000,—	" 21.143.000,—	422.000,—
Va	" 144.934.000,—	—	" 144.934.000,—	" 149.337.000,—	—	" 149.337.000,—	" 149.337.000,—	4.404.000,—
VI	" 40.993.000,—	—	" 40.993.000,—	" 40.556.000,—	—	" 40.556.000,—	" 40.556.000,—	438.000,—
VIIA	" 111.811.000,—	—	" 111.811.000,—	" 101.376.000,—	—	" 101.376.000,—	" 101.376.000,—	8.985.000,—
VII B	" 98.807.000,—	—	" 98.807.000,—	" 95.166.000,—	—	" 95.166.000,—	" 95.166.000,—	—
VIII	" 58.972.000,—	—	" 58.972.000,—	" 58.345.000,—	—	" 58.345.000,—	" 58.345.000,—	—
IX	" 58.124.000,—	—	" 58.124.000,—	" 63.629.000,—	—	" 63.629.000,—	" 63.629.000,—	—
X	" 70.618.000,—	—	" 70.618.000,—	" 71.479.000,—	—	" 71.479.000,—	" 71.479.000,—	—
XI	" 5.584.000,—	—	" 5.584.000,—	" 5.900.000,—	—	" 5.900.000,—	" 5.900.000,—	—
XII	" 50.000,—	—	" 50.000,—	" 50.000,—	—	" 50.000,—	" 50.000,—	—
	f 646.897.000,—	f 55.098.000,—	f 591.799.000,—	f 821.480.000,—	f 229.657.000,—	f 591.823.000,—	f 10.542.000,—	f 10.517.000,—

Meer f 25.000,—

bedrag van f 5,5 miljoen op de begroting uit te trekken, dat, voor zoover niet benodigd tot dekking van een eventueel exploitatietekort, aangewend zou moeten worden tot extra afschrijving.

Naar aanleiding van dit Rapport is het op de Staatsbegroting voor 1927 uitgetrokken bedrag van f 5,5 miljoen voor dekking van het spoorwegtekort, dat in dat jaar niet behoeft te worden aangewend, aangezien het exploitatiejaar 1926 geen tekort heeft opgeleverd, ook voor 1928 op hetzelfde bedrag gehandhaafd, in afwachting van een naar aanleiding van dit Rapport nader in te dienen wetsvoorstel.

2. De reeds vóór verleden jaar aangevangen zuiverder scheiding tusschen den gewonen en den buitengewonen dienst is ook in deze begroting verder voortgezet. In overeenstemming met de destijds aanvaarde beginselen is ook thans weder van de op Hoofdstuk IX geraamde uitgaven, die uit „buitengewoon” worden betaald doch op „gewoon” thuis behooren, een bedrag van f 1 miljoen naar den gewonen dienst overgebracht.

De verhooging van dit hoofdstuk is voorts een gevolg van de per saldo met f 2 miljoen versterkte uitkeering aan het wegenfonds en de met f 1½ miljoen (gewone dienst) verhoogde bijdrage aan het Zuiderzeefonds.

3. Dank zij het ruimer vloeien der middelen heeft ook de verlaging van Hoofdstuk VII A, welk Hoofdstuk voor 1927 in vergelijking met het vorig jaar met f 3.353.000 kon worden verminderd, voor 1928 verderen voortgang kunnen hebben. Deze verlaging, welke voor 1928 f 8.985.000 bedraagt, is ten deele een gevolg van het terugloopen van de vlottende schuld van den Staat, voorts van de buitengewone aflossing van de 6 pCt. geldlening 1923 A per resto groot f 97.098.000, welke aflossing kan plaats hebben op 1 Februari a.s., en eindelijk van de conversie van de 6 pCt. geldlening 1923 B op 1 April 1928, voor welke conversie een wetsontwerp wordt ingediend tot het aangaan van een geldlening groot f 84 miljoen.

De middelen tot buitengewone aflossing van de lening 1923 A worden verkregen vooreerst, doordat van het saldo van de Nederlandsche Uitvoer Maatschappij in liquidatie een bedrag van f 47.500.000 in de Staatskas wordt gestort; voorts doordat Frankrijk het aan dien Staat verleende crediet van f 25.000.000 heeft afgelost en eindelijk, doordat van een aantal gemeenten buitengewone aflossingen zijn ontvangen op de aan die gemeenten verstrekte woningvoorschotten. Daarbij moet worden opgemerkt, dat de twee laatstgenoemde posten een evenredige vermindering van de onder de middelen geraamde rente ten gevolge hebben.

4. Ten aanzien van de jaarlijksche bijdrage aan het Invaliditeitsfonds moge worden in herinnering gebracht, dat bij de wet van 30 Juli 1926 (*Staatsblad* no. 246) o.m. is bepaald, dat deze storting over de jaren 1926, 1927, 1928 en 1929 resp. zal bedragen f 9.423.000, f 11.423.000, f 13.423.000 en f 17.623.000.

Mitsdien is deze storting voor 1928 met f 2 miljoen verhoogd en zal zij voor 1929 een nieuwe en laatste verhoging ondergaan van f 4.200.000.

5. Bij de stijging van Hoofdstuk VA dient in aanmerking genomen, dat deze voor ruim f 1 miljoen een gevolg is van de ophëffing van het bouwfonds en voor ruim f 2 miljoen van meerdere pensioenuitgaven.

6. Onder de buitengewone uitgaven is voor ruim f 180 miljoen begrepen de aflossing der 6 pCt's leningen 1923 A en 1923 B.

Een vergelijking van de verschillende Hoofdstukken met die voor het jaar 1927 geeft, voor zooveel de gewone uitgaven betreft, het volgende beeld:

Hoofdstuk	I	IV	V	V A	VII B
	f 66.000,—	84.000,—	422.000,—	4.404.000,—	421.000,—

	IX	„	3.967.000,—
	X	„	861.000,—
	XI	„	316.000,—
			<i>f</i> 10.542.000,—
<i>Lager:</i>			
Hoofdstuk	II	<i>f</i>	40.000,—
	III	„	427.000,—
	VI	„	438.000,—
	VII A	„	8.985.000,—
	VIII	„	627.000,—
			<i>f</i> 10.517.000,—

zoodat per saldo de uitgaven zijn verhoogd met *f* 25.000.

Onder de *buitengewone uitgaven* zijn opgenomen de kosten van de kanalisatie van de Maas in Limburg en de aanleg van het Julianakanaal, voor een totaal van *f* 3.302.000. Hetzelfde geldt voor de uitkeering aan het Zuiderzeefonds voor den afsluitdijk ad *f* 5.000.000; de aanleg van een spoorweg van Gouda over Boskoop naar Alphen ad *f* 1.000.000; de aanleg van een spoorweg van Schaesberg over Kerkrade en Spekholzerheide naar Simpelveld ad *f* 1.700.000; de uitkeering aan het Staatsmijnbedrijf wegens verstrekking van kapitaal ad *f* 3.000.000; de kosten van bedding, landaanwinning, alsmede toegankelijkmaking van domeingronden (Hoofdstuk VII B) ad *f* 13.000; de aankoop van vast goed ter afronding of uitbreiding van het Staatsboschbezit (Hoofdstuk V) ad *f* 35.000; uitgaven van het Muntwezen ad *f* 3.000.000. Verder zijn onder buitengewone uitgaven opgenomen het verschil tusschen een 15-jarige en een 40-jarige annuïteit over het deel der Leening 1919 (na aftrek van de extra-aflossing), ad *f* 6.455.000; versterkte aflossing van Staatsschuld ad *f* 180.273.000; een deel van de aflossing der Staatsschuld, voor zoover gestoken in de Staatsmijnen, zolang het bedrijf de afschrijving in nieuwe uitbreiding vastlegt, ad *f* 780.000; een uitkeering uit de reserve van het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie ad *f* 6000. De voorschotten, die voorkomen op den buitengewonen dienst zijn: voorschotten ingevolge de Woningwet, *f* 8.000.000; voorschotten voor de verstrekking van gelden onder waarborg van tweede hypotheek, *f* 800.000; voorschotten ingevolge de Landarbeiderswet, *f* 1.250.000; voorschot aan het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie van *f* 4.071.000; voorschotten voor den aanleg van drinkwaterleidingen, *f* 230.000; verstrekking van kapitaal aan het Zuiderzeefonds, *f* 8.747.000 en ten slotte een voorschot aan het Wegenfonds, groot *f* 1.995.000.

* * *

In de Nota komt de mededeeling voor, dat op het tijdstip, waarop deze zal worden ingediend, de Kamer tevens een wetsontwerp zal bereiken, dat de strekking heeft de inkomstenbelasting voor alle aangeslagenen met ongeveer $\frac{1}{2}$ te verminderen, zulks in verband met het feit, dat in de laatste jaren de opbrengst van de meeste der middelen A—F de raming in somtijds vrij belangrijke mate overtrof. Met betrekking tot dit laatste, wordt elders in de Nota de opmerking gemaakt, dat, ofschoon een opbrengst boven de raming uiteraard een gelukkiger en beter verschijnsel is dan een opbrengst daar beneden, toch naar een zoo juist mogelijke raming behoort te worden gestreefd, ook omdat een voortdurende overschrijding, in verband met de onjuiste suggestie die zij scheidt en de behoeften, die zij kan opwekken, een aan het doel tegenovergestelde werking zou kunnen hebben en in plaats van tot een voorzichtig financieel beleid tot het tegendeel daarvan zou kunnen voeren.

Ten opzichte van dit zoo juist genoemde wetsontwerp geeft de Minister, die zich reeds meermalen in denzelfden zin heeft uitgesproken, als zijn meening te kennen, dat de hoogte, waartoe de belastingen en tarieven hier te lande zijn opgevoerd, één der voornaamste oorzaken is van de duurte van ons land en één der ernstigste belemmeringen op den weg naar het eco-

nomisch herstel. De toestand, waarin wij te dien aanzien een tijdlang verkeerd hebben, kan niet straffeloos op den langen duur bestendig blijven. Wat de spoorweg- en de posttarieven betreft, is reeds in den loop van het vorige en van dit jaar achtereenvolgens eenige beterschap ingetreden. Ook met de belastingverlaging is een bescheiden begin gemaakt. Het is noodig, te dier zake een nieuwen stap te doen. Zonder twijfel is ook nu nog juist — wat ten vorigen jare verklaard werd —, dat de moeilijkheden, waarmede, ondanks menig gunstig gegeven, ons land in economisch opzicht nog zoo veelszins te worstelen heeft, in den abnormal hoogten belastingdruk voor een groot deel haar verklaring vinden. De Regeering heeft zich dan ook verplicht geacht er naar te streven, dat het accres der middelen in hoofdzaak voor belastingverlaging kon bestemd worden. Zij ziet hierin eenerzijds de onmisbare voorwaarde voor een duurzame herleving der welvaart, d.w.z., voor een doeltreffende, immers *natuurlijke* verruiming der werkgelegenheid, anderzijds het krachtigste en meest werkzame middel tot bestrijding van de belastingvlucht, al kan deze daarnaast op andere wijze worden tegengegaan.

Het is deze overtuiging welke de Regeering reeds in de verklaring, waarmee zij op 11 Maart 1926 het bewind aanvaardde, als één der voornaamste programapunten deed vooropstellen: belastingverlaging door bezuiniging. Aan dit programpunt wenschende getrouw te blijven, heeft de Regeering zich daarom beijverd, het natuurlijk accres der uitgaven voor een zoo groot mogelijk deel door bezuiniging op te vangen, opdat het accres der middelen in gelijke mate tot verlichting van druk zou beschikbaar komen. Zij acht deze gedragslijn geboden, niet het minst in het belang van de duurzame voorziening in tal van cultureele en stoffelijke behoeften, welke immers bedreigd wordt bij het opdrogen van de bronnen onzer welvaart. Wie in dezen tijd hier te lande welvaartspolitiek wil voeren, moet er in de eerste plaats op bedacht zijn, den belastingdruk terug te brengen tot een peil, dat niet al te ver verwijderd ligt van datgene, dat wordt aangetroffen bij de volken, te midden waarvan het onze leeft en werkt.

* * *

Aan het slot van de Nota treft men enkele beschouwingen aan over de financieele vooruitzichten die wij hieronder doen volgen:

Het is niet zeker, dat de thans ondernomen belastingverlaging tot het volle bedrag een blijvend effectief aan verlichting zal geven. De verlaging der inkomstenbelasting kost in het aanstaande begrotingsjaar *f* 15 miljoen; het budget van 1928 kan dit dragen. Doch zij zal in 1929 een bedrag van *f* 5 miljoen méér kosten, daar zij dan over het volle begrotingsjaar werkt. (Zie de Memorie van Toelichting op het betreffende wetsontwerp.) Het is niet onmogelijk, dat deze *f* 5 miljoen vóór 1929 door een nieuwe heffing — eene die minder schadelijk is dan de tot de huidige percentages opgevoerde inkomstenbelasting — zal moeten worden gedekt. In zóóver vertoont de situatie van het oogenblik eenige gelijkenis met die tijdens de vorige Millioenennota. De toenmaals aanhangige belastingverlaging ging door onder het vooruitzicht, dat een deel van het verlies zou moeten worden opgevangen door de voorgenomen hotelbelasting. Op bladz. 17 der toenmalige Millioenennota werd de totstandkoming dier belasting als vaststaande aangenomen terwijl de daarnaast staande weeldeverteringsbelasting tot „een later tijdstip” werd verschoven, waarop zij „hopelijk zou kunnen dienen om verdere verlaging van andere, schadelijker, heffingen mogelijk te maken”. Intusschen werd in den loop van het jaar 1927 ook van de behandeling der hotelbelasting afgezien, wijl zij niet noodig bleek. De haar toegedachte functie werd overgenomen door het accres der middelen.

Met de mogelijkheid van een nieuwe heffing vóór het volgend begrotingsjaar (1929) zal ook nu moeten worden gerekend. Het zal er dan vanzelf eene zijn die, in de reeds vroeger voorgenomen lijn, overtollige uitgaven treft. Boven de huidige overbelasting der inkomsten zal deze uit economisch oogpunt te verkiezen zijn, al zal omtrent den justen vorm eventueel nader beraad en overleg noodig wezen.

Uit het voorafgaande volgt, dat de voorgenomen belastingverlaging, wat betreft de finale verlichting van druk die zij brengen zal, hetzelfde karakter draagt als die welke ten vorigen jare aanhangig was: slechts onder een gunstige constellatie zal zij tot volle ontplooiing komen. Het voordeel van een zoodanige elastische verlaging in dezen tijd is, dat de groei der middelen automatisch het meest nuttige empooli vindt.

De mogelijkheid eener nieuwe heffing, als waarvan sprake was, mag te minder uit het oog worden verloren, nu het budget van 1929, ook bij de strengst mogelijke beperking, met eenige nieuwe uitgaven zal worden bezwaard. Ge noemd mogen daarvan worden de f 4,2 miljoen, waarmee de bijdrage aan het Invaliditeitsfonds in dat jaar zal moeten worden verhoogd (het wettelijk eindpunt der verhoogingen zal daarmee bereikt zijn); de f 1 miljoen, waarmee de saneering der waterstaatsuitgaven zal moeten worden voortgezet, en de ruim f 3 miljoen verdere saneering van de pensioenuitgaven. Bovendien zal het herstel van den 7-jarigen leerplicht, hetwelk tegen 1 Juli 1928 in het voor-nemen ligt, in 1929 naar berekening f 2,8 miljoen vorde-ren. Derhalve te zamen f 11 miljoen.

Ongetwijfeld zal het, bij een voortgezet sober beheer, moeten gelukken een deel van deze f 11 miljoen, naast het normaal accres der uitgaven, op te vangen door verla-ging elders. Evenzeer als het ditmaal mogelijk is gebleken, zonder beteekende verhooging van het eindcijfer, de bij-drage aan het Invaliditeitsfonds met f 2 miljoen te ver-hoogen; de saneering van de waterstaatsuitgaven met f 1 miljoen voort te zetten en die van de pensioenuitgaven met f 3 miljoen aan te vangen; de uitkeering aan het Wegenfonds met f 2 miljoen te versterken, en de f 1½ miljoen te vinden, waarmee de gewone dienst ten behoeve der Zuiderzeewerken zwaarder moest worden belast. Afge-zien van het gewone accres der uitgaven, waaronder b.v. meer dan f 2 miljoen aan pensioenlasten.

Maar het onderstaande behoort daarbij niet uit het oog te worden verloren.

Het voor 1928 verkregen resultaat is, gelijk boven reeds aangeduid, mede beïnvloed door een daling van de uitgaven voor den dienst der Staatsschuld, welke een volgend jaar zich waarschijnlijk niet in dien omvang zal kunnen voort-zetten. In de onderhavige begroting vindt zij nl. haar oorzaak in tweeërlei: 1o. de vermindering der vlottende schuld; 2o. de voorgenomen aflossing, met gedeeltelijke conversie, van een tweetal 6 pCt. leeningen. Slechts van den tweeden factor staat vast, dat hij in 1929 een nieuwe bate zal brengen. De termijnen van rentebetaling en gewone aflossing zijn immers van dien aard, dat de besparing, uit den voorgenomen maatregel voortvloeiende, slechts voor de helft aan 1928 ten goede zal komen; de andere helft zal eerst het budget van 1929 verlichten. Op den eerstgenoemden factor daarentegen valt in 1929 niet te rekenen.

Alles te zamen genomen blijkt dus wel, dat een streng voortgezette beperking der uitgaven de voorwaarde is, waaronder de huidige, zeer urgente, belastingverlaging wordt ter hand genomen. Waar haar economische nood-zakelijkheid niet te miskennen valt, vertrouwt de onderge-teekende, dat op voldoende medewerking om haar finan-cieele mogelijkheid te bewaren, niet tevergeefs een beroep zal worden gedaan. Ook zoo een compenseerende nieuwe heffing, als waarvan boven sprake was, tegen 1929 noodig zal blijken, zoo meent hij, dat deze toch niet dan bij zeer onverwachten tegenslag een bedrag van f 5 miljoen — het in dat jaar te lijden verlies aan inkomstenbelasting — zal behooren te overschrijden.

Onder de bovengenoemde nieuwe uitgaven, waarmee in de toekomst het budget onvermijdelijk zal worden belast, zijn niet opgenomen uitgaven voortvloeiende uit de her-ziening van de financieele verhouding tusschen het Rijk en de gemeenten.

Bij de naar het inzien van den ondergeteekende juiste opvatting van die herziening bestaat daartoe ook geen reden.

Hij is van meening, dat die herziening, in welke richting zij ook tot stand zal komen, onder de huidige omstandig-heden nooit zal mogen beteekenen, dat de gezamenlijke in ons land te dragen publieke lasten er door worden ver-hoogd; of, wat in den grond hetzelfde is, er hooger door *blijven* dan zonder die herziening het geval had behoeven te zijn.

Verhooging — of, wat in tendenz hetzelfde is, niet-ver-laging — van een Rijksbelasting ten bate van de gemeenten, is daarom onder de huidige omstandigheden slechts dan te rechtvaardigen, wanneer de waarborg bestaat, dat door

dien maatregel het totaal der gemeentelijke heffingen zal dalen.

Men kan hetzelfde aldus zeggen: de herziening der finan-cieele verhouding mag niet meebrengen een zwaarder druk op de gezamenlijke contribuabelen, maar slechts een betere verdeling van den druk tusschen de contribuabelen onder-ling.

Indien op dit oogenblik een belastingverlaging, waarvoor overigens de mogelijkheid geschapen is, met het oog op de komende herziening werd achterwege gelaten, dan zou die herziening zelfs reeds vóórdat zij tot stand kwam, werken als een verzwaring van druk op de bevolking.

Dit is reeds op zich zelf ouaannemelijk, afgezien nog van de waarschijnlijkheid, dat de aldus gekweekte middelen-reserve verdwenen zou zijn vóórdat de herziening haar beslag had gekregen.

Op wolk oogenblik dit laatste geschieden zal, is thans uiteraard nog niet met zekerheid te zeggen. Het behoeft intusschen wel geen betoog, dat dit niet binnen enkele maanden het geval zal kunnen zijn. De aangelegenheid is aanhangig sinds 1903, toen een Staatscommissie werd inge-steld zoowel voor de financieele verhouding tusschen het Rijk en de gemeenten als voor de verruiming van het ge-meentelijk belastinggebied. Deze commissie bracht in 1907 haar verslag uit, met dien verstande, dat over de finan-cieele verhouding geen voldoende eenstemmigheid was ver-kregen en dat alleen in zake de verruiming bepaalde voor-stellen werden gedaan. Omtrent dit laatste punt werd dan ook — twee jaar later — in 1909 een Regeeringsontwerp ingediend. Nog elf jaren later, in 1920, werd dit Regeer-ingsontwerp, gewijzigd in overleg met een Commissie van Voorbereiding, door de Kamers aangenomen. In 1921 werd op voordracht van den ondergeteekende een nieuwe Staats-commissie ingesteld voor het resteerende punt: de finan-cieele verhouding. Zes jaren later werd door die commissie verslag uitgebracht.

Het zou van een ongezonder zin voor historische allitte-ratie blijken geven, te meenen, dat thans weder twee jaren zullen moeten verstrijken vóór de indiening en daarna weder elf jaren vóór de aanneming van een Regeerings-ontwerp.

Integendeel is uit een mededeeling van den ondergetee-kende op 18 November jl., tijdens het algemeen begrotings-debat in de Tweede Kamer (*Handelingen* blz. 585 e.v.), gebleken, dat, nu het verslag der betreffende Staatscom-missie in den loop van het huidige kalenderjaar verschenen is, hij het vertrouwen koestert, dat vóór het eind dezer parlementaire periode niet alleen de indiening, maar ook de aanneming door de beide Kamers van het desbetreffende wetsontwerp zal kunnen plaats hebben.

Maar heel veel vlugger zal het dan ook niet gaan. Voor-eerst behoort over een dergelijk belangrijk verslag even het publieke licht te spelen. Ook afgezien hiervan, staat niet vast, dat het stelsel der commissie ongewijzigd door de Regeering zal kunnen worden aanvaard. Dankbaar voor de waardevolle gegevens die het verslag bevat, en voor de onschatbare diensten die het bewijst ter oriëntering op het met zooveel voetangels bezaaide terrein, moet de Re-geering zich toch voorbehouden de gedane voorstellen zelf-standig te toetsen. Na de indiening van het Regeeringsont-werp zal vervolgens ook aan de Kamers een redelijke tijd van beraad moeten gelaten worden, al zal deze hopelijk korter kunnen duren dan de elf jaren welke destijds voor het verruimingsontwerp noodig bleken.

Overigens volgt uit het voorafgaande reeds, dat, zoo eerlang, in gemeen overleg met de Kamers, een waarlijk doeltreffende regeling tot stand komt, d.w.z. een zóódanige waardoor een blijvende en afdoende daling van de gezamen-lijke gemeentelijke lasten worden gewaarborgd, de stand van het Rijksbudget geen beslissenden factor voor de in-werkingtreding zal behoeven te vormen, daar het alsdan economisch te verantwoorden zal zijn, desvereischt de re-geling uit nieuwe, met deze bestemming in het leven te roepen, middelen te financieren. Niet een verzwaring, maar een juistere verdeling, van druk zal dan het resultaat zijn.

De Nota besluit met eenige mededeelingen omtrent den stand der kas en de crisisuitgaven. Uit de eerste blijkt, dat op 15 September jl. de kasvorderingen de verplichtingen met rond f 50 miljoen overtroffen, zoodat ten behoeve van 's Rijks huishouding geen vlot-tende schuld was aangegaan. Hierbij dient evenwel in aanmerking te worden genomen de verplichting van de schatkist tegenover het Leeningfonds 1914 uit hoofde van het in 's Rijks kas berustende saldo van dat fonds.

Voorts zij nog opgemerkt, dat bij de Nederlandsche Bank rechtstreeks geen schatkistpapier is ondergebracht.

Met betrekking tot de crisisuitgaven wordt verwezen naar het wetsontwerp ingediend tot afsluiting van den crisisdienst over de dienstjaren 1914 tot en met 1924 en regeling van de afboeking van de nadeelge sloten van de algemeene rekeningen van de Staatsontvangsten en uitgaven van de dienstjaren 1910 tot en met 1924 (Zitting 1926—1927, 342).

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het gebruikelijke overzicht van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand Augustus 1927, in vergelijking gebracht met de overeenkomstige cijfers van Augustus 1926.

De gewone middelen brachten in de afgelopen maand f 38.561.900 op tegen f 36.343.700 in Augustus 1926 en vertoonen mitsdien een vooruitgang van f 2.218.200. De totale opbrengst in de afgelopen maand bleef daarentegen een bedrag van f 813.800 beneden de raming.

De totaal-opbrengst over de eerste acht maanden van dit jaar bedroeg f 339.544.300, zijnde f 16.230.100 méér dan die in hetzelfde tijdvak van het vorige jaar, terwijl de raming in bedoelde periode met f 24.538.500 werd overschreden. Wordt evenwel, om een meer zuivere vergelijking te krijgen, als naar gewoonte de rijwielbelasting, die voor verreweg het grootste gedeelte in de maand Januari van elk jaar binnenkomt, buiten beschouwing gelaten, dan blijkt, dat de opbrengst der overige middelen over de maanden Januari t/m. Augustus 1927 $\frac{2}{3}$ van de voor dat jaar geraamde opbrengst met f 21.926.700 te boven gaat.

In vergelijking met de overeenkomstige maand van het vorige jaar vertoonen de grondbelasting, de personeele belasting, de inkomstenbelasting, de vermogensbelasting, de dividend- en tantiëmebelasting, de rechten op den invoer, het statistiekrecht, de zout-, de geslacht-, de gedistilleerd-, de bier- en de tabakaccijns, de belasting op gouden en zilveren werken, de belasting op rijwielen, de domeinen en de akten voor de jacht en visscherij een hooger opbrengstcijfer. Daarentegen brachten minder op de wijn- en de suikeraccijns, de zegelrechten, de registratierechten, de rechten van successie, van overgang bij overlijden en van schenking en de loodsgelden. Hieruit blijkt, dat de loop der middelen in de afgelopen maand niet bepaald ongunstig mag worden genoemd. Weliswaar werd de raming niet bereikt, doch, gezien de ruime ontvangsten in de eerste zeven maanden des jaars, behoeft dit geen verwondering te baren.

In tegenstelling met de beide vorige maanden gaf de grondbelasting ditmaal een hoogere inkomst te boeken. Het voordelig verschil beliep f 134.200 en is ongetwijfeld voor een goed deel aan de snellere invordering te danken. In de eerste acht maanden van dit jaar kwam f 627.500 méér binnen dan in hetzelfde tijdvak van 1926, terwijl de raming met f 3.523.700 werd overtroffen.

Ook de personeele belasting gaf eene stijging in opbrengst te zien. Het surplus bedroeg niet minder dan f 925.700. Dank zij dit belangrijk accres (een maand-opbrengst van f 4.865.300 werd nog nimmer bereikt), steeg de opbrengst over de eerste acht maanden f 810.700 boven die van dezelfde maanden van het vorige jaar. Ook de raming werd thans overschreden (met f 484.500). Vergelijking der opbrengstcijfers, gesplitst over de onderscheidene dienstjaren, doet zien, dat ook bij dit middel de snellere invordering haar invloed doet gevoelen.

De inkomstenbelasting leverde f 261.000 méér op dan in Augustus 1926, doch f 3.880.800 minder dan $\frac{1}{12}$ der raming. Bij dit laatste dient evenwel te worden bedacht, dat de maand Augustus voor dit middel in den regel een der ongunstigste maanden is. Vergelijkt men de ontvangsten uit deze belasting

over de eerste acht maanden van 1926 en 1927, dan blijkt, dat de bedragen als volgt over de verschillende dienstjaren kunnen worden verdeeld:

	Jan. t/m. Aug. 1926	Jan. t/m. Aug. 1927
1923/24....	f 2.416.900,—	—
1924/25....	„ 6.011.400,—	f 1.391.200,—
1925/26....	„ 55.784.500,—	„ 3.825.100,—
1926/27....	„ 3.840.300,—	„ 60.261.500,—
1927/28....	„ —	„ 3.972.900,—
Totaal.	f 68.053.100,—	f 69.378.700,—

Uit de hier gegeven cijfers blijkt de snellere invordering onmiskenbaar. Op den dienst 1926/1927 toch werd bijna $4\frac{1}{2}$ miljoen meer ontvangen dan op het overeenkomstige dienstjaar (1925/1926) in de eerste acht maanden van 1926. Daarentegen brachten de oudere dienstjaren minder op. Als gevolg hiervan overtrof de totaal-opbrengst over het tijdvak Januari/Augustus die van hetzelfde tijdvak van 1926 met slechts f 1.325.600. Tenslotte moge worden opgemerkt, dat de raming, gerekend over acht maanden, met f 4.045.400 werd overschreden.

De vermogensbelasting bleef zich in stijgende lijn bewegen en gaf ditmaal f 218.500 meer te boeken dan in Augustus 1926. De opbrengst der eerste acht maanden steeg daardoor f 1.727.400 boven die van hetzelfde tijdvak van het vorige jaar. De wijziging in de betalingsregeling, in verband staande met de overdracht der invordering aan de ontvangers der directe belastingen, maakt het evenwel uiterst moeilijk omtrent den verderen loop van dit middel eenige conclusie te trekken. De raming werd, gerekend over acht maanden, niet bereikt (nadeelig verschil f 168.900).

Niettegenstaande de enorme opbrengst van Juli j.l., toen de dividend- en tantiëmebelasting f 6.296.700 voor de schatkist opleverde, gaf genoemd middel ook in de afgelopen maand weer een surplus boven de opbrengst van Augustus 1926. Het voordelig verschil beliep f 358.500 en deed de opbrengst van het tijdvak Januari t/m. Augustus f 4.501.900 stijgen boven die van dezelfde periode van 1926 en f 4.618.800 boven $\frac{8}{12}$ van het voor 1927 geraamde bedrag. De grillige loop van dit middel maakt het echter ongeraden, aan dit gunstige resultaat al te optimistische gevolgtrekkingen te verbinden. De opbrengst der volgende maanden kan zeer wel tegenvallen, afhankelijk als de dividend- en tantiëmebelasting onder meer is van de prijsfluctuaties der voornaamste Indische producten.

De invoerrechten liepen op met f 363.400, terwijl het statistiekrecht f 32.200 méér voor de schatkist opleverde. Gerekend over acht maanden kwam de opbrengst van beide belastingen boven die van 1926 uit (respectievelijk met f 62.400 en f 141.400). Bij de invoerrechten werd de raming niet bereikt (nadeelig verschil f 78.900); daarentegen overtrof de opbrengst van het statistiekrecht de raming met f 179.900.

De accijnszaken maakten, uitgenomen die op wijn en suiker, een goed figuur. De zoutaccijns gaf een stijging te zien van f 1.700, hetgeen evenwel aan toevallige omstandigheden moet worden toegeschreven. Ook de geslachtaccijns gaf een meerdere inkomst (van f 181.900); wellicht is deze toeneming een gevolg van de hooge prijzen van varkensvleesch, waardoor meer rundvleesch wordt gebruikt. De accijns op wijn wees een lagere opbrengst aan van f 29.400, vermoedelijk hieraan toe te schrijven, dat de valuta-aankopen van Fransche wijnen zijn opgehouden. Het gedistilleerd gaf daarentegen f 45.300 méér te boeken. Over het algemeen genomen blijft de loop van dit middel echter bij de verwachting ten achter, waaraan de bekende oorzaken (verminderd gebruik, fraude, drankbestrijding) wel niet vreemd zullen zijn. Tot dusver werd in het loopende jaar f 333.900 minder ontvangen dan in de eerste acht maanden van 1926. De bieraccijns gaf opnieuw eene stijging in opbrengst te zien (van f 393.200), dank zij de toeneming van het gebruik van dit genotmiddel ten

koſte van dat van gedistilleerd. In het tijdvak Januari/Augustus bracht het bier f 922.500 meer in de ſchatkist dan in dezelfde maanden van het vorige jaar. De ſuikeraccijns vertoonde eene daling in opbrengſt van f 527.100; wellicht is dit te wijten aan plaats gehad hebbende teruggave van accijns wegens den uitvoer van ſuikerhoudende goederen. Ten slotte trekt nog de tabakaccijns de aandacht, die met f 94.600 accreſeerde, waarin de opleving in de ſigareniudustrie tot uiting ſchijnt te komen. Gerekend over acht maanden leverde het loopende jaar een ſurplus van f 163.100 boven het voorafgaande.

De belasting op gouden en zilveren werken leverde f 14.000 méér op dan in de gelijknamige maand van 1926. Er ſchijnt in het goud- en zilvertak, dank zij de afnemende malaise, eenige opleving te komen; daarnaast vormt de goede contrôle een gunstigen factor. Tot dusver werd reeds f 72.600 meer ontvangen dan in het vorige jaar. De belasting op rijwielen gaf in de afgelopen maand nog een bate van f 76.400 (tegen f 59.700) in Augustus 1926. In totaal kwam in 1927 aan verkochte rijwielplaatjes reeds f 6.778.500 binnen, of f 528.500 meer dan het geheele voor 1927 geraamde bedrag.

Maakten de tot nu toe beſproken middelen bijna alle een min of meer goed figuur, hetzelfde kan niet gezegd worden van de middelen, die meer rechtstreeks in verband ſtaan met het zakenleven. De zegelrechten brachten f 42.700 minder op, hetgeen evenwel niet aan een trager vloeien van de beursbelasting mag worden geweten, daar laatſtgenoemd middel juist omgekeerd met ruim 1 ton in opbrengſt vooruitging. Ook de registratierechten liepen terug; de inkomſt beliep f 29.500 minder dan in Augustus 1926, waarſchijnlijk wegens minder overgangen van vaſt goed. De loodsgelden vertoonden eene daling in opbrengſt van f 39.700. Gerekend over acht maanden mag de opbrengſt van de hier beſproken groep van middelen echter alleſzins bevredigend worden genoemd. Zoowel de opbrengſt van het vorige jaar als de raming werden belangrijk overtroffen.

Ten slotte moge nog worden gewezen op de ſucceſsierechten, die f 173.000 achteruitliepen, welke teruggang evenwel ruimschoots wordt opgewogen door de ruime ontvangſten, in de vorige maanden dezes jaars binnengekomen. De opbrengſt over de eerste acht maanden bedroeg f 3.588.400 méér dan die van hetzelfde tijdvak van 1926 en overtrof de raming met f 2.652.700. De domeinen gaven ditmaal f 12.900 meer te boeken, terwijl de jacht- en viſſcherij-akten f 5.800 meer opleverden.

De inkomſten van het „Leeningfonds 1914” bedroegen in de afgelopen maand f 6.235.700, waarvan ruim f 2.144.000 aan de Verdedigingsbelastingen was toe te ſchrijven. De middenſtaats van Augustus 1926 wees een ontvangſt aan van f 5.936.000. In de eerste acht maanden van 1927 kwam in totaal f 69.485.400 binnen (in hetzelfde tijdvak van 1926 f 66.959.200).

De inkomſten ten bate van het „Wegenfonds” beliepen in de afgelopen maand f 418.800; over de maanden April t/m. Augustus 1927 in totaal f 5.706.000.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

HET DUITSCH-FRANSCH-ER HANDELSVERDRAG.

Dr. Carl Krämer te Hamburg ſchrijft ons:

Het handelsverdrag tusschen Duitschland en Frankrijk, dat den 17den Augustus in Parijs onderteekend werd en den 6den September in werking trad onder voorbehoud, dat het door de wetgevende macht in beide landen zal worden geratificeerd, is niet alleen voor Duitschland het belangrijkste handelspolitieke resultaat ſinds den oorlog, doch beteekent ook voor Frankrijk een beſliste prijsgave van zijn ſinds tien-tallen jaren gevoerde handelspolitiek. Groot waren de hinderpalen die een handelspolitieke overeenkomst tusschen de twee economisch belangrijkste ſtaten van

het vaſteland in den weg ſtonden. In de eerste plaats ontbrak het aan ervaringen op het geheele gebied der handelspolitieke betrekkingen en in de tweede plaats wist men niet, welke weerſtanden men te overwinnen zou hebben. Weliswaar had vóór den oorlog § 11 van het Vredesverdrag van Frankfurt de wederzijdsche meestbegunſtiging tot grondslag verklaard, doch door het ontbreken van een overeenkomst over de verſchillende tarieven afzonderlijk waren de tariefſystemen der beide landen niettemin in onverenigbare tegenſtelling tot elkander gekomen, doordat Frankrijk weigerde zich met betrekking tot enkele tariefpoſten jegens andere ſtaten bij verdrag te binden. Het einde van den oorlog bracht Frankrijk, door het verwerven van de textiel- en de kali-industrie van den Elzas en de ijzerindustrie van Lotharingen evenals door de ontwikkeling der oud-Franſche industrieën, een sterke toename van zijn uitvoerbelangen, zoodat het op den duur niet langer kon volſtaan met het ſinds 1892 toegepaste ſysteem van een autonome regeling. Aangezien ook Duitschland groot belang had bij een overeenkomst met zijn machtigſten concurrent, welks poſitie door de grenswijzigingen op grond van het Verdrag van Versailles versterkt was begonnen ſpoedig na het afſluiten van de overeenkomst van Londen in October 1924 de pogingen om, in de plaats van de tot 10 Januari 1925 geldende, door het Verdrag van Versailles vaſtgeſtelde, eenzijdige meestbegunſtiging ten bate van Frankrijk, een meer bevredigenden toestand te ſtellen. Deze onderhandelingen, die tot het afſluiten van in totaal acht voorloopige overeenkomsten leidden, welke telkens slechts een beperkt gebied omvatten en waarvan de laaſte op 30 Juni 1927 buiten werking trad, werden behalve door de verſtoring van het geldwezen in Frankrijk, die een definitieve regeling bij voorbaat onmogelijk maakte, ook door den onoverzichtelijken toestand van het Franſche douanesysteem verzwaaard. In Frankrijk gold nog het douanetarief van voor den oorlog, waarvan de minimumrechten slechts op enkele punten, gedeeltelijk door vernieuwing, gedeeltelijk door een ſysteem van vermeerderingscoëfficiënten, aan de veranderde omſtandigheden waren aangepaſt.

Afgezien van de bij de voorloopige overeenkomsten geregelde punten, beſchermden de Franſche industrieën zich tegen Duitschland door het algemeene tarief (Frankrijk heeft, zoodals bekend, een dubbel-tarief) toe te paſſen. Men trachtte nog in het voorjaar van 1927, kort voor de Conferentie van Genua, een nieuw douanetarief, het z.g. Bokanowskytarief, in te voeren, doch dit werd in verband met het uiterſt protectioniſtiſch karakter niet aangenomen, hetzij tengevolge van de door de Conferentie te Genua geſchapen vijandige ſtemming tegen beſcherming, hetzij tengevolge van den weerſtand van de in de Franſche Kamer sterk vertegenwoordigde landbouw-exportbelangen. Zoo ontſtood de noodzakelijkheid voor het grootste deel der Duitsche exportbelangen een middenweg te vinden tusschen het beſtaande minimumtarief, dat de Franſchen niet als een voldoende beſcherming beſchouwden en het algemeene tarief, waarvan de hoge rechten door Duitschland niet te dragen waren. Aangezien de Duitsche vertegenwoordigers zich niet met verdere voorloopige regelingen wenschten in te laten, doch een definitieve overeenkomst verlangden, welke van den grondslag der wederzijdsche meestbegunſtiging uitging, lieten de Franſche vertegenwoordigers, die zich tot een dergelijke concessie niet gerechtigd achtten, zich bij de wet machtigen een nieuw minimumtarief in het verkeer met Duitschland vaſt te ſtellen, waarvan de rechten dus ook tegenover andere landen toepaſſing zouden vinden. Het ging bij de onderhandelingen in Parijs derhalve niet alleen om een overeenkomst met Duitschland, doch het ging direct om een nieuw Franſch minimumtarief.

De rechten van dit nieuwe minimumtarief zijn in lijst B van het Duitsch-Fransche handelsverdrag opgenomen. Deze lijst omvat ongeveer $\frac{4}{5}$ van de Deutsche exportgoederen. De rechten, die stuk voor stuk en na moeizame onderhandelingen werden vastgesteld, liggen, zooals in verband met hun totstandkoming vanzelf spreekt, tendeele aanmerkelijk hooger dan de rechten van het geldende minimumtarief, doch lager dan die van het z. g. Bokanowskytarief. Deze rechten mogen, ook in geval een nieuw Fransch douanetarief mocht worden aangenomen, niet zonder toestemming van Duitschland worden verhoogd. In dat geval kan Frankrijk gebruik maken van een speciaal recht van opzegging, waaraan echter, zooals de toestand thans is, geen practische beteekenis kan worden toegekend. Iedere vermindering van deze rechten, hetzij autonoom, hetzij bij verdrag, komt ook Duitschland ten goede. Het is kenmerkend voor de ontwikkeling van het verdrag, dat deze lijst B, die volgens de oorspronkelijke verwachting vier of vijf pagina's zou beslaan, tot 167 bladzijden van den tegenwoordigen tekst is uitgebreid.

In lijst A, die ongeveer 90 tariefposten omvat, zijn de goederen opgenomen, waarvoor het tegenwoordige minimumtarief geldt. Hierin werden de goederen opgenomen, waartegen men het bestaande minimumtarief een voldoende bescherming achtte. Voor deze goederen zullen bij een algemeene tariefwijziging de rechten van het nieuwe minimumtarief worden toegepast.

Lijst C beteekent nog een inbreuk op het overigens op het principe der wederzijdsche meestbegunstiging gebouwde verdrag. De in deze lijst opgenomen tariefposten ongeveer veertig in getal, genieten niet het minimumtarief, doch een recht, dat door een procentgewijze vermindering van het algemeene tarief berekend wordt en dat in enkele gevallen hooger ligt dan het recht, dat aan andere landen wordt toegestaan. Het betreft in hoofdzaak goederen, waarover Frankrijk vóór de overeenkomst met Duitschland met andere verdragspartijen, b.v. België, tot overeenstemming wilde komen. Worden echter in de toekomst aan andere landen gunstiger voorwaarden toegekend dan met de rechten aan Duitschland overeenkomt, dan komen deze voordeelen ook terstond aan Duitschland ten goede. Van 15 December 1928 af zullen intusschen ook deze waren onder het op dat oogenblik geldende minimumtarief en de meestbegunstiging vallen. Van dit tijdstip af zal derhalve de onbeperkte meestbegunstiging tusschen beide staten gelden, aangezien ook die waren, welke niet op een van de lijsten voorkomen en waarvoor het algemeene tarief geldt, met ingang van 15 December 1928 volgens het dan heerschende minimumtarief belast zullen worden. Overigens verleent Duitschland aan Frankrijk de meestbegunstiging de jure, terwijl Frankrijk haar slechts de facto verleent, daar de meestbegunstiging in zijn wetgeving onbekend is. De vastgestelde rechten kunnen bij een verandering in het indexcijfer van groothandelsprijzen van meer dan 20 pCt. dienovereenkomstig gewijzigd worden.

Van de verdere bepalingen van het verdrag valt artikel 25 te vermelden, dat bepaalt, dat zowel voor reizigersverkeer, oponthoud, vestiging, als voor de uitoefening van handel en bedrijf, de meestbegunstiging geldt. Slechts zijn er nog beperkingen met betrekking tot het recht van vestiging in Marokko en Zuid-China en het consulaire recht in Elzas-Lotharingen. In art. 14 verzekeren de verdragssluitende partijen zich van de meestbegunstiging in alle douaneformaliteiten.

De door Duitschland gedane toezeggingen zijn in lijst E en F neergelegd; zij betreffen hoofdzakelijk landbouwartikelen en textielnijverheid. De tarieven zijn ongeveer even hoog als die, welke met België, Italië, Spanje en Zwitserland zijn overeengekomen; doch het gebied der tariefverlaging is ook verder

uitgebreid tot goederen, die tot dusverre nog nimmer in een handelsverdrag waren betrokken. Derhalve zijn momenteel aanzienlijke bressen geslagen in het autonome Deutsche tarief. Als tegenmaatregel tegen de Fransche „discriminatielijst” C, zullen tot 15 December 1928 nog een aantal Fransche goederen onder het Deutsche autonome tarief vallen. Met betrekking tot den Franschen wijnvoer, die overigens meestbegunstiging geniet, blijft een contingenteering op 36 miljoen K.G. gehandhaafd. Daartegenover moest Duitschland wederom in een quantitatieve beperking van zijn uitvoer van gloeilampen, schoeisel, linnen en vaarzen toestemmen. Bovendien zullen de bestaande Fransche invoerverboden voor pharmaceutische middelen waarschijnlijk niet vóór den 15den Augustus 1928 ingetrokken worden.

Tenslotte doet Frankrijk evenals een reeks staten reeds vroeger gedaan had, formeel afstand van zijn rechten, voortvloeiende uit deel 8, bijlage 2, § 18 van het Verdrag van Versailles, waarbij het gemachtigd werd, in geval aan de herstelbetalingen niet werd voldaan, particulier Duitsch eigendom in beslag te nemen. De herstelbetaling van 26 pCt., die thans nog van elke afzonderlijke transactie geheven wordt, zal zoo spoedig mogelijk vervangen worden door een algemeene regeling.

Het verdrag loopt tot 31 Mei 1929; van dit tijdstip af kan het met een termijn van drie maanden worden opgezegd.

AANTEKENINGEN.

Cubasuiker.

De „Czarnikow-Rionda Company” publiceerde in haar weekrapport No. 36 van 9 September de voornaamste punten van het wetsvoorstel van President Machado ter reguleering van den a.s. Cubaooft als volgt:

A. De vorming door den Cubaanschen president van een commissie, samengesteld uit vijf goed op de hoogte zijnde suikermannen, die vanaf heden tot October een volledige studie van de statistische positie zullen maken, niet alleen aan deze (Amerikaansche) zijde van den Atlantischen Oceaan, maar over de geheele wereld, om vast te stellen, in welke mate Cuba het volgende jaar de wereld van suiker zal voorzien, teneinde de prijzen te stabiliseeren en de suikerindustrie in het algemeen, maar in hoofdzaak Cuba, te beschermen tegen prijzen, welke beneden kostprijis gelegen zijn.

B. Als eenmaal de door den President benoemde commissie de noodige gegevens verzameld en aan President Machado verschaft heeft, zal deze laatste de hoeveelheid suiker, welke vanaf 1 Januari 1928 in Cuba gemaakt mag worden, vaststellen.

C. Van de vastgestelde hoeveelheid zal voldoende suiker worden toebedeeld voor Cuba's binnenlandsch verbruik, hetwelk wordt geraamd op 150.000 tons, en \pm 350.000 tons om te worden uitgevoerd naar andere landen dan de V.S. door eene Cubaansche Vereeniging, aan welke alle suikerplanters in Cuba een zeker deel van hun totale productie zullen moeten afdragen.

D. De suiker voor binnenlandsch verbruik, alsmede elk restant, dat overblijft voor verscheping naar de V.S., zal vrij verhandeld mogen worden zonder eenige beperking van het Gouvernement.

E. De suiker te exporteeren naar andere landen dan de V.S. zal uitsluitend door de Cubaansche Suiker Export Vereeniging worden verkocht, zonder eenige vergoeding, maar het zal iederen Cuba-planter veroorloofd zijn aandeelhouder te worden van de Vereeniging en daardoor deel te nemen in het bestuur van de Cubaansche Suiker Export Vereeniging.

F. Behoorlijke voorziening zal worden getroffen om den export van geraffineerde suiker te beschermen, zoowel van Cuba als van de V.S. De Amerikaansche raffinadeur zal in staat zijn Cubaansche ruwsuiker te importeeren, deze te raffineeren en het graf-

fineerde product weer uit te voeren door de Cubaan-
sche Suiker Export Vereeniging, die alle ruwsuiker-
verkoop van Cuba naar andere landen dan de V.S.
zal hebben te behandelen.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

De Economist. — Haarlem, Juli—Augustus
1927.

Dr. J. G. van Dillen, Termijnhandel te Amsterdam
in de 16de en 17de eeuw; *J. van der Poel*, Over accijn-
zen. I; *Prof. Mr. C. W. de Vries*, Uit de schriftelijke
nalatenschap van Mr. N. G. Pierson.

Weltwirtschaftliches Archiv. — Jena,
Juli 1927.

Dr. Fr. v. Gottl—Ottlilienfeld, „Volkseinkommen”
und „Volkvermögen”. Kritik in methodologischer
Absicht; *Dr. B. Ohlin*, Ist eine Modernisierung der
Auszenhandelstheorie erforderlich? *Prof. Dr. C. E.*
McGuire, Are interests of peace and the interest of
economic concentration reconcilable? *Dr. J. Hasha-*
gen, Zur Deutung des Imperialismus; *Prof. Dr. G.*
Raphaël, Die französische Währung seit Kriegsende;
Dr. R. Michels, Prolegomena zum weltpolitischen Be-
völkerungsproblem. Italien und Frankreich.

De Socialistische Gids. — Amsterdam,
Augustus—September 1927.

bevat o.a.:

A. W. IJzerman, De omwenteling in het verkeer, I;
E. Kupers, De tiende internationale Arbeidsconferen-
tie te Genève; *Dr. Ir. Th. v. d. Waerden*, Rondom de
rationalisatie; *Dr. G. Flatow*, Het kollektieve arbeids-
recht in Duitsland, III (slot); *J. J. de Roope*, De
lijdensweg van de achturenkonventie, III (slot).

Tijdschrift voor Economische Geo-
graphie. — 's-Gravenhage, 15 Juli 1927.

Prof. R. Lefever, Het Roeanda-Oeroendi-gebied
onder Belgisch mandaat; *P. Eibergen*, Vlissingen;
Joh. J. Hamrath, Geografische elementen in de ont-
wikkeling der kunstzijde-industrie. Een literatuur-
overzicht. III. Nederland.

Idem. — 's-Gravenhage, 15 Augustus 1927.

Dr. R. van Genechten, Vlaanderen's economische
ontwikkeling sinds den oorlog; *Dr. S. Gargas*, De
Poolse emigratie na den wereldoorlog; *Prof. Dr.*
H. Blink, De internationale produktie en handel in
versche appelen.

De Naamlooze Vennootschap. — Roer-
mond, 15 Augustus 1927.

Mr. A. Wolfsbergen, De one man company kapitaals-
associatie? *Dr. G. W. M. Huysmans*, Het overgangs-
stadium van de private naar de publieke naamlooze
vennootschap; *M. J. H. Smets*, De verrekening der
verliezen volgens art. 17 der wet op de inkomstenbe-
lasting; *J. J. M. H. Nijst*, Moet de accountant het
beheer in zijn controle betrekken? *J. M. F. Everling*,
Zegelwotvaria. Wanneer moeten ontvangstberichten
gezegeld worden en hoe? *D. Fennema*, Formaliteiten.
Het register van aanslagen samengesteld door den
Inspecteur der Directe Belastingen; *Mr. H. Schaap-*
veld, Veiligstelling van den waarborg voor houders
van pandbrieven in de statuten van hypotheekbanken.

ONTVANGEN:

Arbeidsvoorwaarden van Kantoorbedienden, I. Sala-
rissen; Opleiding; Werkloosheid. Rapport van de
Enquête-Commissie, benoemd door den Nationa-
len Bond van Handels- en Kantoorbedienden
„Mercurius”, den Nederlandschen Roomsch-Ka-
tholieken Bond van Handels-, Kantoor- en Win-
kelbedienden „Sint Franciscus van Assisje” en
de Ned. Vereeniging van Christelijke Kantoor-
en Handelsbedienden; Augustus 1927.

Actieve Handelspolitiek; Feiten en Uitkomsten, door
J. E. Vleeschhouwer. 's-Gravenhage, 1927; Ned.
Verg. voor Vrijhandel.

Ruhrbesetzung und Weltwirtschaft, herausgegeben
von Prof. Dr. Ernst Schultze (Schriften des
Weltwirtschafts-Instituts der Handels-Hochschule
Leipzig, Band 3). Leipzig, 1927; G. A. Gloeckner.

MAANDCIJFERS.

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN. (In Guldens)

	Augustus 1927	Sedert 1 Januari 1927	Oveeren- komstige periode 1926
<i>Directe belastingen.</i>			
Grondbelasting	1.430.244	17.054.060	16.426.562
Personeele belasting ..	4.865.269	19.351.184	18.540.459
Inkomstenbelasting ..	4.285.846	69.378.708	68.053.068
Vermogensbelasting ..	408.602	7.631.056	5.903.681
Dividend- en tantième- belasting	2.340.514	14.618.784	10.116.849
<i>Invoerrechten.</i>	4.829.994	38.254.465	38.192.098
<i>Statistiekrecht.</i>	384.118	2.846.518	2.705.140
<i>Accijnzen.</i>			
Zout	174.707	1.445.150	1.346.994
Geslacht	976.015	6.680.204	6,230.845
Wijn	40.853	1.477.949	1.552.015
Gedistilleerd	3.356.449	29.121.914	29.455.794
Bier	1.689.188	8.815.176	7.892.704
Suiker	4.203.735	29.144.076	29.523.426
Tabak	2.028.833	15.071.619	14.908.531
Belasting op gouden en zilveren werken	72.104	621.328	548.743
Belasting op rijwielen ..	76.431	6.778.548	6.617.997
<i>Indirecte belastingen.</i>			
Zegelrechten	1.778.729	18.250.875	16.317.992
Registratierechten	1.624.931	14.333.097	13.985.058
Successierechten	3.071.917	32.642.680	29.054.287
<i>Domeinen, wegen en vaarten</i>			
Staatsloterij	372.349	2.125.989	2.200.978
Jacht en visscherij	24.338	437.623	437.571
Loodsgelden	100.771	184.862	188.551
Mijnen	425.934	3.278.406	3.114.854
Totaal-Generaal ..	38.561.871	339.544.271	323.371.504

1) Hieronder begrepen f 449.075 wegens zegelrecht van
nota's van makelaars en commissionairs in effecten, enz.
(Beursbelasting). 2) Idem f 4.020.529. 3) f 3.321.824.

HEFFINGEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	Augustus 1927	Sedert 1 Januari 1927	Oveeren- komstige periode 1926
Verdedigingsbelast. Ia	123.313	2.309.700	1.769.525
Verdedigingsbelast. Ib	612.700	8.527.071	7.174.272
Verdedigingsbelast. II	1.408.453	17.524.463	17.727.330
<i>Opcenten:</i>			
Grondbelasting	287.733	3.417.134	3.316.295
Personeele belasting ..	928.222	3.866.987	3.761.014
Inkomstenbelasting ..	701.625	16.662.004	18.618.842
Vermogensbelasting ..	104.443	1.955.236	1.476.067
Dividend- en tantième- belasting	772.369	4.824.199	3.338.560
Accijs op Suiker	840.747	5.828.815	5.904.685
„ „ Wijn	8.171	295.590	310.403
Gedistilleerd	335.645	2.912.191	2.945.579
Zegelrecht van buitl. eff.	112.240	1.362.016	616.653
Totaal	6.235.661	69.485.406	66.959.225

HEFFINGEN VOOR HET WEGENFONDS.

Wegenbelasting

418.753	5.706.018	—
---------	-----------	---

SPLITSING VAN DE OPBRENGST DER GROND-, PERSO- NEELE-, INKOMSTEN- EN VERMOGENSBELASTING SEDERT 1 JANUARI 1927.

Dienstjaren	Grond- belasting	Personeele belasting	Inkomsten- belasting	Vermogens- belasting
1923/24	—	—	—	2.667
1924/25	—	—	1.319.204	6.506
1925/26	57.508	700.412	3.825.134	32.662
1926/27	3.812.402	3.582.588	60.261.525	7.029.288
1927/28	13.184.150	15.068.184	3.972.845	559.933
Totale ..	17.054.060	19.351.184	69.378.708	7.631.056

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Table of bank discounts from various countries including Netherlands, Java, and others, listing dates and rates.

OPEN MARKT.

Table of open market exchange rates for Amsterdam, London, Berlin, and New York, listing dates and rates.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Table of exchange rates to New York via cable, listing data for London, Paris, Berlin, and Amsterdam.

KOERSEN TE LONDEN.

Table of exchange rates to London, listing places and rates for various locations like Alexandria, Athene, etc.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Table of exchange rates in the Netherlands, listing data for various locations like London, Berlin, and Brussels.

Table of exchange rates for various European cities like Zwitserland, Weenen, Praag, etc.

Table of exchange rates for Stockholm, Copenhagen, Oslo, Helsinki, Buenos Aires, and Montreal.

* Noteering te Amsterdam. ** Noteering te Rotterdam. 1) Particuliere opgave. 2) Wettelijk gestabiliseerd tusschen 7.53 1/2 en 7.21 1/2.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS

Table of silver and gold prices, listing dates and prices in different currencies.

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

Table showing the financial status of the Kingdom's Treasury, including income and expenses for various departments.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Table of Dutch-Indien floating debt, listing liabilities and due dates.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 19 September 1927.

Activa.			
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 109.649.446,97 Bijbnk. " 15.115.640,82 Ag.sch. " 14.686.283,72	f	139.451.371,51
Papier o. h. Buitentl. in disconto.			—
Idem eigen portef. Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	f 131.916.571,—		131.916.571,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f 46.419.602,45 Bijbnk. " 8.603.350,20 Ag.sch. " 72.913.025,28	f	127.935.977,93
Op Effecten.	f 120.472.277,93		
Op Goederen en Spec.	" 7.463.700,—		127.935.977,93
Voorschotten a. h. Rijk			—
Munt en Muntmateriaal			—
Munt, Goud	f 67.943.565,—		
Muntmat., Goud	" 318.274.399,36		
	f 386.217.964,36		
Munt, Zilver, enz.	" 27.586.859,16		
Muntmat., Zilver	" —		413.804.823,52
Belegging 1/5 kapitaal, reserves en pensioenfond	" 23.644.238,52		
Gebouwen en Meub. der Bank	" 5.000.000,—		
Diverse rekeningen	" 36.551.176,77		
	f 878.304.159,25		
Passiva.			
Kapitaal	f 20.000.000,—		
Reservefond	" 7.027.840,39		
Bijzondere reserve	" 8.000.000,—		
Pensioenfond	" 4.710.419,49		
Bankbiljetten in omloop	" 797.415.765,—		
Bankassignatiën in omloop	" 448.721,49		
Rek.-Cour. f. Het Rijk saldo's: Anderen	f 955.098,37 " 31.776.893,56		32.731.991,93
Diverse rekeningen	" 7.969.420,95		
	f 878.304.159,25		
Beschikbaar metaalsaldo	f 247.229.245,55		
Op de basis van 1/5 metaaldekking	" 81.109.949,87		
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.	" 1.236.146.225,—		

Voorname posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings perc.
	Munt	Muntmat.				
19 Sept. '27	67.944	318.274	797.416	33.181	247.229	50
12 " '27	67.934	318.274	805.632	28.457	246.339	49
5 " '27	67.990	318.276	817.361	26.857	244.650	49
29 Aug. '27	68.006	318.276	802.977	22.358	249.146	50
22 " '27	68.057	318.276	788.180	47.970	247.182	50
15 " '27	68.061	318.276	794.696	44.237	246.428	50
20 Sept. '26	63.184	356.290	819.978	54.434	271.260	51
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521 ¹⁾	54

Data	Totaal bedrag disconto's		Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ²⁾
19 Sept. 1927	139.451	—	127.936	131.917	36.551	
12 " 1927	140.673	—	131.399	131.821	34.648	
5 " 1927	138.585	—	134.180	131.728	31.856	
29 Aug. 1927	134.119	—	131.812	131.651	31.275	
22 " 1927	148.252	—	128.075	131.576	31.407	
15 " 1927	153.323	—	126.657	128.974	33.201	
20 Sept. 1926	50.422	—	131.098	218.288	48.526	
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509	

¹⁾ Op de basis van 1/5 metaaldekking. ²⁾ Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voorname posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opsch. schulden	Discout.	Div. rekeningen ¹⁾
13 " 1927..	1.001	1.520	576	951	585
6 " 1927..	1.000	1.615	572	965	590
30 Juli 1927..	1.010	1.613	557	963	565
23 " 1927..	1.011	1.469	616	950	448
21 Aug. 1926..	1.068	1.486	1.040	899	579
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK.

Voorname posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. metaal-saldo
17 Sept. 1927	202.300	—	326.000	71.900	122.720
10 " 1927	202.800	—	326.800	68.900	123.660
3 " 1927	203.600	—	325.300	74.800	123.580
20 Aug. 1927	184.443	18.368	327.410	65.244	124.633
13 " 1927	184.297	18.141	329.885	55.039	125.809
6 " 1927	184.332	20.377	327.049	54.234	128.853
30 Juli 1927	184.674	21.301	326.241	57.015	129.845
18 Sept. 1926	199.149	30.154	332.294	64.670	150.321
19 Sept. 1925	132.276	42.869	324.926	58.994	99.093
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
17 Sept. 1927	—	178.300	—	***	51
10 " 1927	—	171.500	—	***	51
3 " 1927	—	172.400	—	***	51
20 Aug. 1927	13.367	29.846	104.021	43.558	52
13 " 1927	12.973	29.033	96.512	41.381	53
6 " 1927	13.061	29.520	89.901	46.331	54
30 Juli 1927	14.091	30.585	86.153	48.976	54
18 Sept. 1926	12.173	24.042	91.079	43.852	58
19 Sept. 1925	17.752	29.251	101.328	55.738	46
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis 1/5 metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voorname posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Bankbilj.	Gov. Sec.
14 Sept. 1927	151.060	136.102	295.193	56.250	245.706
7 " 1927	151.880	137.026	297.921	56.250	248.403
31 Aug. 1927	151.240	137.449	295.900	56.250	246.273
24 " 1927	151.492	136.430	295.490	56.250	245.881
17 " 1927	151.949	136.887	297.017	56.250	247.438
10 " 1927	152.700	137.492	299.253	56.250	249.797
15 Sept. 1926	155.850	139.455	289.572	56.250	238.668
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
14 Sept. '27	51.254	44.164	11.730	100.112	34.707	31
7 " '27	57.438	42.142	21.178	94.745	34.604	29 1/8
31 Aug. '27	58.447	41.639	22.149	93.200	33.541	29
24 " '27	55.422	48.140	17.424	102.737	34.812	29
17 " '27	49.957	51.588	17.794	100.458	34.862	29 1/2
10 " '27	47.442	49.160	11.790	101.641	34.958	30 1/8
15 Sept. '26	33.030	68.765	14.242	105.419	36.145	30 1/2
22 Juli '14	11.005	33.633	13.736	42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voorname posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarvan in het buitenl. ¹⁾	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen
15 Sept. '27	5.546	1.864	343	54	1.411	13	1.655
8 " '27	5.546	1.864	343	53	1.325	7	1.680
1 " '27	5.546	1.864	343	57	1.968	6	1.618
25 Aug. '27	5.546	1.864	343	53	1.727	5	1.631
18 " '27	5.546	1.864	343	53	1.476	8	1.663
16 Sept. '26	5.549	1.864	339	580	4.703	12	2.194
23 Juli '14	4.104	—	640	—	1.541	8	769

Data	Buit. gev. voorsch. a/d. Staat	Schatkistbil-jetten ²⁾	Diver-sen ³⁾	Circulatie	Rekg. Courant	
					Parti-culieren	Staat
15 Sept. '27	24.400	5.800	23.938	53.892	10.924	88
8 " '27	24.500	5.794	24.302	54.117	10.882	74
1 " '27	24.650	5.777	23.565	53.266	10.698	93
25 Aug. '27	25.050	5.775	23.965	52.672	12.445	79
18 " '27	25.350	5.774	23.677	52.925	11.976	147
16 Sept. '26	36.850	5.460	4 454	54.913	2.856	38
23 Juli '14	—	—	—	5.912	943	401

¹⁾ Waarvan beschikbaar 463 miljoen. ²⁾ In disconto genomen wegens voorsch. v. d. Staat aan buitenl. regeeringen. ³⁾ Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit. banken 1)	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
15 Sept. 1927	1.852,4	66,5	151,8	2.290,4	64,2
7 " 1927	1.852,6	66,5	157,2	2.498,5	27,4
31 Aug. 1927	1.852,7	66,5	157,3	2.661,6	67,1
23 " 1927	1.831,2	66,5	167,9	2.092,6	25,0
15 " 1927	1.831,2	66,5	168,6	2.193,9	46,4
15 Sept. 1926	1.541,0	201,8	446,3	1.266,3	13,9
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effecten	Diverse Activa 2)	Circulatie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
15 Sept. 1927	92,3	528,7	3.642,0	668,0	404,2
7 " 1927	92,3	510,5	3.800,0	685,6	380,1
31 Aug. 1927	92,3	479,5	3.934,7	723,8	375,3
23 " 1927	92,3	532,5	3.406,9	711,3	381,2
15 " 1927	92,3	505,4	3.592,5	597,0	394,4
15 Sept. 1926	91,4	666,0	2.901,4	725,7	168,8
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine 15, 7 Sept.; 31, 23, 15 Aug. '27 15 Sept. '26, resp. 91; 75; 35; 113; 82; 271 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen Belgas.

Data 1927	Goud		Zilver 1)	Binnen- en buitenlandse wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. ald. Staat voor ingetrokken markten	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Te goed in en wissels op het buitl.						Schatkist	Partic.
15 Sept.	687	469	41	498	40	400	1.988	19	78
8 "	659	462	41	491	36	400	1.973	12	74
1 " 1927	658	457	41	479	41	400	1.973	18	55
25 Aug.	658	445	41	471	38	400	1.926	18	79
18 "	658	445	41	465	42	400	1.929	15	77

1) Aan de schatkist geceedeerd.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In herdisc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
31 Aug. '27	2.997,9	1.676,9	147,8	400,5	185,1
24 " '27	3.009,8	1.656,0	147,7	414,2	178,8
17 " '27	3.002,9	1.678,3	145,9	390,5	170,9
10 " '27	3.008,0	1.657,6	146,2	413,1	175,7
3 " '27	3.010,0	1.628,6	152,2	445,4	177,9
27 Juli '27	3.023,5	1.700,0	157,3	398,1	169,4
1 Sept. '26	2.828,3	1.448,9	138,0	626,3	253,5

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dekking-perc. 1)	Algem. Dekking-perc. 2)
31 Aug. '27	472,8	1.676,4	2.341,3	130,7	74,6	78,3
24 " '27	444,8	1.670,8	2.353,9	130,7	74,8	78,5
17 " '27	441,5	1.664,5	2.347,0	130,4	74,9	78,4
10 " '27	420,3	1.668,5	2.354,1	130,1	74,8	78,5
3 " '27	407,3	1.672,5	2.393,6	129,9	74,1	77,8
27 Juli '27	385,0	1.662,0	2.330,0	129,8	75,8	79,7
1 Sept. '26	319,0	1.702,9	2.282,3	123,5	70,9	74,4

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Disconto's en beleeningen	Beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
24 Aug. '27	661	14.555	5.905	1.714	19.462	6.257
17 " '27	661	14.621	5.913	1.668	19.573	6.251
10 " '27	661	14.628	5.943	1.714	19.650	6.253
3 " '27	661	14.583	5.948	1.745	19.608	6.229
27 Juli '27	662	14.488	5.992	1.677	19.506	6.210
25 Aug. '26	697	14.069	5.615	1.630	18.621	5.702

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 19 September 1927.

De internationale beurzen hebben gedurende de achter ons liggende berichtperiode slechts weinig opmerkelijke voorvallen gebracht. De markt te Berlijn bijv. is gedurende het grootste gedeelte van de beursweek vrijwel apathisch gebleven, totdat tegen het slot een opleving kon worden opgemerkt. Deze is zelfs van vrij grooten omvang geworden, doordat de contramine, welke gedurende het tijdvak van kalmte op den voorgrond is getreden, tot dekkingsaankopen is overgegaan, waardoor naast de gewone kooporders deze opdrachten de vraag hebben vergroot. Aandeelen I. G. Farbenindustrie hebben weder den stoot tot de betere tendens gegeven, zooals zoo vaak met dit fonds het geval is geweest. De berichten omtrent het vermoedelijk aan de markt brengen van synthetische benzine hebben de fantasie van het publiek geprikkeld. Ook het bericht, dat deze chemische groep bezig is met onderzoekingen op ander gebied — o.a. ten aanzien van synthetische rubber — hebben er toe geleid de verwachtingen omtrent de toekomst hoog te stellen.

De markt te Londen is minder vast geweest, hetgeen voornamelijk moet worden toegeschreven aan den toestand van de geldmarkt. In de achter ons liggende berichtweek heeft de inschrijving op schatkistbiljetten plaats gevonden en daar dergelijke inschrijvingen gepaard moeten gaan met een storting van 2 pCt., terwijl de aanvragen ditmaal over een bedrag van £ 80.000.000 hebben geloopt, kan worden berekend, dat ongeveer £ 1.600.000 tijdelijk aan de markt is onttrokken. Bovendien is zoowel door Frankrijk als door Italië een termijn van afbetaling op de buitenlandse schulden voldaan, waarmede een bedrag van £ 5.000.000 gemoeid is geweest. De geldmarkt heeft dientengevolge een zekere stijfheid vertoond, hetgeen niet zonder invloed op de fondsenmarkt is gebleven. O.a. is een vrij scherpe reactie in industriële aandelen ingetreden, in het bijzonder in verschillende kunstzijdesoorten.

Te New York is de beurs opgewekt geweest, hoewel de opleving niet zoodanige vormen heeft aangenomen, als men oorspronkelijk had verwacht. De oneenigheid, welke tusschen den Federal Reserve Board en de Federal Reserve Bank van Illinois is ontstaan met betrekking tot het zelfstandig vaststellen van den discontovoet, heeft de markt weliswaar niet verontrust, doch heeft toch de aandacht gevestigd op de mogelijkheid van een wijziging in de bankwetgeving, een omstandigheid, waarvan men niet te voren kan vaststellen, welken invloed zij zal uitoefenen.

Te Parijs is de markt vast gebleven, terwijl ook de omvang van zaken bevredigend is geweest. Het feit, dat de Bank van Frankrijk de mogelijkheid van beleening voor verschillende fondsen heeft uitgebreid, heeft stimulerend op de koersen gewerkt.

Ten onzent is de houding van de beurs over het algemeen kalm gebleven. Op de beleggingsmarkt zijn geen belangrijke verschillen voorgekomen. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 105¹¹/₁₆, 105³/₁₆, 106; 4¹/₂ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 100¹/₄, 100³/₄, 100¹/₂; 4¹/₂ pCt. Ned.-Indië 1926: 98⁵/₁₆, 98³/₁₆, 98¹/₁₆; 5 pCt. Mexico £ 100—1000 (afgest.): 8¹/₈, 8¹¹/₁₆, 8¹/₂; 5 pCt. Brazilië 1903 £ 100: 83¹/₈, 83⁷/₁₆, 82⁹/₁₆; 8 pCt. Sao Paulo 1921: 105¹¹/₁₆, 106, 106³/₁₆.

Van de verschillende aandelen zijn die in suikerondernemingen het sterkst op den voorgrond getreden. Juister gezegd, is dit voornamelijk met aandelen Handelsvereniging „Amsterdam” het geval geweest. De aanleiding tot de krachtige koersverheffing dezer aandelen moet worden gevonden in geruchten, volgens welke de maatschappij een uitgifte van nieuwe aandelen — met de daarbij behorende „claim” — zou overwegen. Zooals gewoonlijk kon omtrent dit gerucht geen bevestiging worden verkregen, doch het koersverloop toont aan, dat de fondsenmarkt een dergelijke gebeurtenis voor mogelijk en zelfs waarschijnlijk houdt. Cult. Mij. der Vorstenlanden: 189, 188, 189¹/₄; Handelsverg. A'dam: 794, 797¹/₄, 804, 826, 843; Javasche Cult. Mij.: 429, 433, 433³/₄; Krian: 258¹/₂, 257, 255¹/₄, 258; Moormann: 454; Ned. Ind. Suiker Unie: 317, 318³/₄, 319¹/₄; Poerworedjo: 135¹/₂, 135, 135³/₄; Sindanglaet: 475, 478, 482, 488; Suiker Cult. Mij.: 325, 333, 335; Tjepper: 825, 820.

Voorts heeft de beweging in industriële aandelen de aandacht getrokken. In aandelen Jurgens zijn zeer ruime aankopen op te merken geweest, waardoor dit fonds sprongsgewijze verbeteringen heeft kunnen behalen. Verschillende geruchten hebben omtrent de onderneming de ronde gedaan. O.a. verluiddde, dat een nieuw product werd gefabriceerd, waarmede omvangrijke winsten behaald zouden worden, terwijl voorts werd gesproken over Engelsche aankopen, een aansluiting bij de groep van den Bergh,

enz. Hoewel de hoogste noteringen niet behouden konden worden, is de stemming toch vast gebleven. Voorts hebben kunstzijdesoorten de aandacht getrokken, tegen het slot voornamelijk aandeelen Hollandsche Kunstzijde Industrie, in verband met geruchten, volgens welke deze onderneming tot de internationale groepen zou toetreden. Verder bestond belangstelling voor Batava Margarine, Heemaf, enz. Centrale Suiker Mij.: 126¼, 125¼, 126; Holl. Kunstzijde Ind.: 125½, 127¼, 135¼; Jurgens: 206½, 217½, 214; Leerdam: 417½, 42, 42¾; Maekubee: 114¼, 118¼, 120½; Ned. Kunstzijdefabr.: 370¼, 378½, 373, 380½; Philips Gloeilampen: 472¼, 475, 475¼; Zweedsche Lucifer Mij.: 331, 335, 336; Batava Margarine: 34½, 37½, 41¼, 44½.

Van *petroleumaandeelen* hebben aandeelen Koninklijke een klein verlies geboekt. De berichten, dat de I. G. Farbenindustrie — zooals hierboven reeds werd medegedeeld — synthetische benzine aan de markt zou brengen, hebben verkoopders uitgelokt. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: 330, 328¼, 326, 324; Gecons. Holl. Petr. Cy.: 210, 208½, 198; Kon. Ned. Petr. Mij.: 350½, 348½, 345¾; Perlak Petr. Mij.: 78, 75½, 78½; Peudawa: 139^{1/16}, 14; Marland Oil: 36½, 35¼, 35.

Rubberaandeelen hebben eveneens een reagerende beweging getoond. De prijs van het artikel is lichtelijk achteruitgelopen, terwijl ook het bekend worden van een hernieuwde toename van de voorraden te Londen een koersverbetering heeft tegengehouden. A'dam Rubber: 297, 301, 295¼, 293½; Deli Batavia Rubber: 243½, 246, 241, 238¼; Hessa Rubber: 443, 450¼, 444, 437; Ind. Rubber: 335, 346, 341; Java Caoutchouc: 205, 202¼, 195; Kali Telepak: 300¼, 306¾, 301; Majang Landen: 313, 322, 334, 329, 325; Ned. Ind. Rubber & Koffie: 342, 338, 336; R'dam Tapanoeli: 153½, 159, 153½, 149; Serbadjadi: 301¼, 308¼, 304, 300; Sumatra Caoutchouc: 261, 266, 263; Sumatra Rubber: 289, 293, 290; Ver. Ind. Cult. Ond.: 189, 193, 189, 185¾; Intercontinental Rubber: 12, 127½, 125^{1/16}.

De *tabakmarkt* was stil en eerder aan den loomen kant. Hoewel de afloop van de Sumatra-inschrijving op 16 dezer een bevredigend verloop heeft gehad, viel voor de Sumatra-soorten toch geen groote kooplust op te merken. Daarentegen hebben sommige Javasorten zich iets beter kunnen handhaven. Arendsburg: 673, 669¼, 665¼, 663; Besoeki Tabak: 545, 541, 534, 537; Deli Batavia Mij.: 541, 545, 540, 545; Oostkust: 258¼, 261¾, 262½, 259¼; Senembah: 484, 486, 480¼, 478¼; Ngoepit: 436, 439¼, 442, 450.

Scheepvaart-aandeelen bleven, bij weinig handel, vrijwel ongewijzigd. Holland-Amerika Lijn: 88½, 86½, 88; Java China Japan Lijn: 133, 134, 133; Kon. Ned. Stoomb. Mij.: 104¼, 106, 107½; Ned. Scheepv. Unie: 193¾, 192, 193; Nievelt Goudriaan: 139½, 140¼, 137¾, 139¼; Stoomv. Mij. Nederland: 193, 194½.

Theeaandeelen hebben een stil verloop gehad. De groote belangstelling, welke eenige weken geleden hier te onstaaten is geweest, is geheel verdwenen en het minder courante karakter van de meeste aan onze markt verhandelde theesoorten, heeft geleidelijk een afbrokkeling van het koerspeil ten gevolge gehad. Amsterdam Thee: 124¾, 123½, 122¾, 125, 124; Goalpara: 624, 618, 624; Melangbong: 256¾, 251¼, 246, 249¼; Pasir Kananga: 277¼, 276¼, 277½; Rongga Landbouw: 376, 377½, 372¼, 376¼; Sedep: 648½, 651¼, 628 (ex interimdiv.), 623, 624; Sindangsarie: 270, 268, 266.

Mijnaandeelen hebben zich op den achtergrond bewogen, bij vrijwel gelijkblijvende noteringen. Alg. Exploratie Mij.: 62, 61¼; Billiton 1e Rubriek: 950, 948, 955, 960; Boeton Mijnb. Mij.: 147¼, 143½, 146½; Müller & Co's Mijnb. Mij.: 76½, 75¾, 77¾; Ned. Surinaamsche Goud Mij.: 21, 20¾, 21½; Redjang Lebong: 150, 151, 149; Singkep Tin Mij.: 475, 474, 478, 476.

De afdeling voor *bankaandeelen* was kalm, doch een kleine reactie is hier ingetreden. Amsterdamsche Bank: 178¼, 177¼, 178; Holl. Bank v. Z.-Amerika: 77, 76, 76¼; Incasso Bank: 129; Javasche Bank: 345¼, 347; Koloniale Bank: 287¼, 290¾, 291¼; Ned.-Ind. Handelsbank: 186¼, 189¼, 187¾; Ned. Handel Mij. C. v. A.: 179½, 182¼, 181¼; Rott. Bankvereniging: 92¼, 92¼, 93¾; Twentsche Bank: 145.

Op de *Amerikaansche markt* hebben industriele aandeelen de meeste aandacht getrokken. Van de spoorwegsoorten waren New York Ontario vrij sterk gevraagd. American Smelting & Refining: 175¾, 177¼, 179½, 177½; Anaconda Copper: 93¼, 95¾, 98¼; Studebaker: 61, 62¼, 59¼, 58¾; United States Steel Corp.: 155½, 158¾, 161¼, 159¾; Atchison Topeca: 191¼, 193¼, 193^{7/16}; Erie: 61, 60½; Missouri Kansas & Texas Rv.: 46¼, 47^{1/16}, 46; Union Pacific: 190¼, 192½, 193¼, 191, 190; Wabash Rv.: 69¾, 71¾, 70¾, 68^{21/32}.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 20 September 1927.

De tarwemarkt heeft deze week in hooge mate den invloed ondervonden van een buitengewoon gunstig officieel Canadeesch oogstbericht, dat in het begin der week gepubliceerd is. De totale Canadeesche tarwe-opbrengst werd in dit rapport geraamd op niet minder dan 459 miljoen bushels nadat een maand geleden de raming slechts 357 miljoen had bedragen. Dat is zeker een buitengewoon groote vooruitgang tengevolge van het zeer gunstige wedergedurende den zomer, dat blijkbaar de gevolgen van het slechte weder van Mei, dat den uitzaai zoo sterk had vertraagd, geheel heeft weggenomen. Indien de nieuwe raming juist blijkt te zijn, blijven de resultaten van den Canadeeschen tarwe-oogst slechts zeer weinig ten achter bij de hoogste opbrengst, die tot nog toe was voorgekomen. Dat was in 1923, toen de oogst 473 miljoen bushels heeft bedragen. Nadat in de voorafgaande week het Washingtonsche oogstbericht reeds een vrij onverwachte, doch niet belangrijke verhooging had gebracht voor de raming van de zomertarwe der Vereenigde Staten, hetgeen reeds eenigen druk op de markt had geoeft, heeft de nieuwe Canadeesche raming dadelijk een sterke prijsdaling op alle markten teweeg gebracht. Op het gedaalde prijsniveau is gedurende korten tijd de vraag naar tarwe op verschillende markten van het Europeesche vasteland toegenomen, doch toen het als reactie op de prijsdaling verwachte herstel uitbleef, kon de uitbreiding der zaken zich niet handhaven. Eenigen steun ondervond kort daarna de markt echter van berichten omtrent regen in Canada, waardoor het oogsten vertraging ondervond en schade dreigde voor de kwaliteit der nieuwe tarwe. Vooral in Engeland had dit eenige uitbreiding der zaken ten gevolge, doch levendig was de markt allerminst en men klaagt in Engeland bij voortdurende over gebrek aan ondernemingslust en den geringen omvang der zaken in tarwe. Wat meer belangstelling voor buitenlandse tarwe toonde Frankrijk, omdat de kwaliteit der Fransche tarwe schijnt tegen te vallen en de molens betere kwaliteiten noodig hebben ter vermenging met het binnenlandsche product. Overigens heeft zich, zoowel in Noord-Amerika als in Europa; ten gevolge van de slechte Canadeesche weerberichten, weder een zeer onzekere stemming van de tarwemarkt meester gemaakt met belangrijke prijsfluctuaties. Na een vaste markt op 16 September met hogere prijzen zoowel te Chicago als te Winnipeg waren beide markten op den volgenden dag zeer flauw. Het zag er namelijk met het weder in Canada beter uit en de markt daalde meer dan zij den vorigen dag was gestegen. 19 September was echter weder een zeer vaste dag, doch de tarweprijzen sloten te Chicago nog 3¼ à 4 dollarcent per 60 lbs. lager dan een week tevoren. Te Winnipeg bedroeg de prijsdaling per October slechts 1½ cent, doch voor de termijnen van den nieuwen oogst waren de prijzen op 19 September 3 cent lager dan op den 12den. Deze prijschommelingen bemoeilijken de zaken en zijn een der oorzaken, dat men aan de Europeesche markten weinig meer koopt dan voor dadelijke behoefte noodzakelijk is. In Duitschland is trouwens de omzet ten laatste tijd wel iets toegenomen in verband met de minder goede kwaliteit van een vrij aanzienlijk deel van den Duitschen oogst. Uit Argentinië en Australië zijn in den loop dezer week weder berichten gekomen over regen, doch in Argentinië is verdere regenval noodig en sommige staten van Australië hebben daaraan zoo groote behoefte, dat bijvoorbeeld in Nieuw Zuid-Wales de vooruitzichten als zeer onbevredigend worden beschreven en slechts sterke regenval daar uitkomst schijnt te kunnen brengen. De Australische oogst wordt dan ook op dit oogenblik vrij wat kleiner geraamd dan in het vorige jaar, doch het duurt nog geruimen tijd, vóór de tarwe wordt geoogst, zoodat nog belangrijke veranderingen kunnen plaats vinden. In Argentinië heeft de tarwemarkt deze week een rustiger aanzien gehad dan in Noord-Amerika. Aanvankelijk kwam geleidelijk een vrij sterke prijsdaling tot stand, doch later trad langzamerhand, gedeeltelijk onder den invloed der minder gunstige Canadeesche weerberichten, enig herstel in. Op 19 September sloten de termijnmarkten te Buenos Aires en Rosario 5 à 10 centavos per 100 KG. lager dan op den 12den. De wereldverscheppingen waren deze week groot, ten gevolge van zeer aanzienlijke afladingen uit Noord-Amerika. Dit werkte het gebrek aan ondernemingslust in de hand. Een vrij aanzienlijke hoeveelheid tarwe is deze week weder uit de Roemeensche havens afgeladen. Voor de Roemeensche tarwe bestaat dit jaar in West-Europa meer belangstelling dan in het vorige seizoen, omdat de kwaliteit belangrijker is. Op dit oogenblik echter zijn voor Roemeensche tarwe de in het uitvoerland verlangde prijzen aan de West-

Noteeringen.							Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.			
Data	Chicago			Buenos Aires			Soorten	19 Sept. 1927	12 Sept. 1927	20 Sept. 1926
	Tarwe Sept.	Mais Sept.	Haver Sept.	Tarwe Oct.	Mais Oct.	Lijnzaad Oct.				
17 Spt. '27	125½	90.—	45¼	11,90	7,25	16,—	Tarwe (Hardwinter II) .. 1	15,—	14,60	15,—
10 „ '27	130¾	99½	44¾	12,05	7,30	15,95	Rogge (No. 2 Western) .. 1	12,35	12,—	12,20
17 Spt. '26	134½	76¾	39¾	12,45	6,40	16,15	Mais (La Plata) 2	179,—	179,—	173,—
17 Spt. '25	151¾	93.—	38¾	12,85	9,—	20,45	Gerst (48 lbs. malting) .. 2	232,—	230,—	210,—
17 Spt. '24	126¾	113¾	47¾	14,80	10,65	22,45	Haver (Canada 3) 1	13,—	13,—	10,80
20 Juli '14	82	56¾	36¾	9,40	5,38	13,70	Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) .. 1	12,50	12,55	11,90
							Lijnzaad (La Plata) 2	374,—	373,—	370,—

1) per 100 KG. 2) per 2000 KG. 3) per 1960 KG.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	11/17 Sept. 1927	Sedert 1 Jan. 1927	Overeenk. tijdvak 1926	11/17 Sept. 1927	Sedert 1 Jan. 1927	Overeenk. tijdvak 1926	1927	1926
Tarwe.....	40.733	1.484.475	1.150.874	—	39.252	10.341	1.523.727	1.161.215
Rogge	2.522	266.756	191.446	—	493	1.411	267.249	192.857
Boekweit	30	14.467	16.039	—	67	1.060	14.534	17.099
Mais	36.021	1.033.605	622.708	7.790	168.008	75.323	1.201.613	698.031
Gerst	15.048	315.893	254.808	845	8.224	7.165	324.117	261.973
Haver	150	153.736	153.505	—	2.728	2.165	156.464	155.670
Lijnzaad	3.700	175.377	176.242	1.150	164.997	159.482	340.374	335.724
Lijnkoek	5.107	136.909	186.881	—	—	—	136.909	186.881
Tarwemeel	3.667	76.804	69.890	2.912	28.201	13.533	105.005	83.423
Andere meelsoorten	142	7.964	10.832	—	—	—	7.964	10.832

Europeesche markt niet te maken. Ook in Russische tarwe worden nog weinig zaken gedaan. Tarweverschepingen hebben ook deze week weder uit Rusland niet plaats gevonden.

Voor Amerikaansche rogge zijn deze week de prijsfluctuaties niet groot geweest en nadat op 12 September te Chicago het restant van de in de voorafgaande week tot stand gekomen prijsverhoging verloren was gegaan, heeft de roggeprijs zich vrijwel op een zelfde niveau kunnen handhaven. Veel zaken zijn er in deze week in Amerikaansche rogge naar Europa niet gedaan, doch nu in Duitschland meer en meer blijkt, dat de kwaliteit en de hoeveelheid van den eigen oogst niet meevallen, mag in de toekomst wel op geregelde zaken naar Duitschland worden gerekend. Hetzelfde geldt ook voor Nederland, waar geregeld vrij goede vraag bestaat voor droge buitenlandsche rogge, nu een groot deel van het eigen product niet als grondstof voor brood kan worden gebruikt. Nadat op 19 September te Chicago ook rogge eenige prijsstijging had ondergaan, stonden de prijzen er weder op vrijwel hetzelfde peil als een week tevoren.

Mais is in het begin der week flauw geweest, vooral in Nederland, waar aangekomen partijen tot zeer lage prijzen werden verhandeld. Weliswaar blijft de Nederlandsche vraag voor Platamais nog steeds levendig, doch in dien tijd was het aanbod van aangekomen partijen zoo groot, dat zij de behoefte overtroffen. Daarbij waren ook de Argentijnsche markten flauw, terwijl bovendien nog eenige verlaging der zeevrachten ertoe meewerkte, dat de Argentijnsche verschepers gemakkelijker aan de markt waren. In Nederland en ook in België daalde de prijs voor spoedige Platamais zeer sterk beneden het niveau, waarop latere verscheping werd aangeboden. Geleidelijk is hierin echter in den loop der week eenige verbetering ingetreden. Het aanbod van spoedige mais werd minder dringend, verschepingen uit Argentinië waren aanzienlijk kleiner dan de zeer groote hoeveelheid van de vorige week en op alle West-Europeesche markten ontstond meer kooplust voor Platamais op aflading. Op verschillende dagen der week zijn groote zaken op aflading in October en November tot stand gekomen en ofschoon daarvoor nog steeds aanzienlijk hogere prijzen worden betaald dan voor spoedige Platamais, zoo is toch het prijsverschil eenigszins verminderd, terwijl speciaal in Noord-Duitschland de laatste dagen levendige zaken in Platamais op aflading tot stand kwamen. Eenige verbetering ondervond de vraag voor Platamais op de markten aan den Deutschen Boven-Rijn, waarheen speciaal van Antwerpen, dat in de eerste helft der week goedkoop was dan Rotterdam, nog al wat zaken zijn gedaan. Ten slotte echter is de Antwerpsche marktpositie sterk verbeterd, zoodat mais daar nu niet meer goedkoop wordt aangeboden dan in Nederland. Intusschen is ook aan de Argentijnsche termijnmarkten mais vrij wat vaster geloopt en op 19 September was het slot daar 20 à 25 centavos per 100 KG. hooger dan een week tevoren, toen Argentinië flauw was, wat toen de flauwe stemming in Europa mede

veroorzaakte. De sterke prijsdaling voor spoedige Platamais van het begin der week is weder geheel ingehaald en in Nederland blijft desondanks de vraag zeer bevredigend. Van weinig invloed is bij dit alles de zeer flauwe stemming van mais te Chicago geweest. Slechts werd de verbetering der marktpositie voor Platamais daardoor eenigszins vertraagd omdat verkoop van Platamais naar Noord-Amerika door de aanzienlijke prijsdaling, welke nu reeds geruimen tijd te Chicago plaats vindt, voor de toekomst zeer onwaarschijnlijk wordt gemaakt. Concurrentie van Noord-Amerika zou echter voor Platamais in Europa nog niet behoeven te worden gevreesd, omdat de prijsverhouding der beide soorten daarvoor nog niet de minste aanleiding geeft. Zeer goed weder voor den te velde staanden Amerikaanschen mais-oogst is de voornaamste aanleiding geweest voor de sterke prijsdaling, welke voor mais te Chicago heeft plaats gevonden. Op 19 September vond een sterk prijsherstel plaats, doch de prijs bleef ook daarna nog ongeveer 2 dollarcent per 56 lbs. beneden dien van 12 September.

Nadat het laatste Washingtonsche maandbericht voor mais reeds een vrij sterke verhoging der raming had bevat, hoort men nu uit Noord-Amerika, dat bij eenigszins gunstig weder wel op een even grooten oogst als in het vorige jaar kan worden gerekend. Wat meer belangstelling heeft Roemeensche mais deze week in Europa ondervonden. Voor spoedige verladung kwamen enkele zaken in oude mais naar Nederland tot stand en ook op October/November aflading is een enkele zaak afgesloten. Er werden daarbij vrij wat hogere prijzen betaald dan voor Platamais, doch het aanbod uit Roemenië blijft tot nog toe beperkt. Hetzelfde geldt voor Zuid-Afrika en tot nog toe wordt witte Zuid-Afrikaansche mais in Europa bijna uitsluitend gekocht voor industriële doeleinden. Nederland neemt aan deze zaken weinig deel, maar gedurende de wintermaanden mag toch wel een meer algemeene ontwikkeling der zaken in mais uit Zuid-Afrika worden verwacht.

Voor gerst is de markt in den loop der week levendiger geworden, omdat Duitschland grooteren kooplust toonde. Aanvankelijk was het vooral uit Noord-Amerika, dat in toenemende mate zaken in gerst werden gedaan. Reeds spoedig had dit een verbetering van de termijnmarkt te Winnipeg tot gevolg en ook na de inzinking, welke op 17 September plaats vond, bleef de vraag naar gerst, zoowel in Duitschland als in Nederland, goed. Overigens was op 19 September ook gerst in Noord-Amerika vast en hooger, terwijl het aanbod van gerst uit de Vereenigde Staten en Canada sterk verminderde. Ook Donaugerst heeft van de verbetering der markt geprofiteerd en ondanks eenige prijsverhoging, welke ook in Roemenië plaats vond, konden in West-Europa de prijzen voor Donaugerst zich vrijwel geheel herstellen op het niveau van het uitvoerland, nadat stoomende partijen geruimen tijd beneden de Roemeensche prijzen waren aangeboden geweest. De verschepingen van gerst uit Roemenië zijn weder groot geweest en ook uit Noord-Amerika is veel gerst afgeladen. In bescheiden mate heeft ook

Rusland deze week weder meegedaan aan de gerstverscheppingen, doch het aanbod van Russische gerst is nog altijd niet groot.

Voor haver bestaat den laatsten tijd wat meer belangstelling nu in verschillende landen van West-Europa de haver oogst van het slechte weder heeft geleden. Haver uit de Vereenigde Staten en Canada is in de meeste gevallen te duur om in Europa koopers te vinden, doch uit Noord-Rusland en van den Donau worden nu en dan zaken gedaan. Uit Chili heeft het aanbod vrijwel opgehouden, doch Argentijnsche haver wordt nog wel aangeboden en in Engeland konden daarvoor betere prijzen worden bedongen.

SUIKER.

De verschillende suikermarkten waren de afgelopen week prijshoudend gestemd.

In Amerika was de markt aanvankelijk wat onzeker, aangezien verdere definitieve berichten omtrent de regulering van den Cubaogst blijven ontbreken en het betreffende wetsvoorstel naar verluidt tegen 15 October bij buitengewone zitting voor het Congres zal worden gebracht. Ofschoon bij dergelijke voorstellen steeds rekening gehouden moet worden met eene oppositie, zoo lijkt het wel waarschijnlijk, dat voor het tot standkomen dezer wet eene meerderheid gevonden zal worden. De voornaamste punten van het wetsvoorstel vindt men onder „Aanteekeningen” in dit Nummer.

Het verloop der prijzen te New York was als volgt:

	Sp.	C.	Sept.	Oct.	Dec.	Jan.	Mrt.	Mei
Slot voorafg. week	4.83	—	—	3.05	3.02	2.90	—	—
Opening verslagweek	4.77	—	—	3.09	3.05	2.91	2.98	—
Slot verslagweek	4.86	3.08	3.07	3.10	3.07	2.92	3.—	—

De ontvangsten in de Atlantische havens der V. S. bedroegen deze week 57.000 tons, de versmeltingen 56.000 tons tegen 68.000 tons in 1926 en de voorraden 204.000 tons tegen 243.500 tons.

In ruwe suiker was de handel beperkt en namen zoowel koopers als verkoopers eene afwachtende houding aan. Eenige verkoopen van Cubasuiker kwamen tot stand tot ongeveer 3 $\frac{1}{16}$ d.e. c. & fr.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1927	1926	1925
	•Tons	Tons	Tons
Cubaansche productie 13 Sept.	4.508.620	4.884.658	5.120.284
Weekontv. afscheepavens	42.673	38.172	29.777
Totaal sedert 1 Jan.—10 Sept.	3.805.813	4.189.161	4.644.870
Weekexport	70.111	85.805	72.640
Totale export sedert 1/1-10/9.	3.067.578	3.364.121	3.915.610
Voorraad afscheepavens	756.279	825.042	729.080
Voorraad Binnenland	584.763	595.479	374.398

In Engeland bleven de zaken ook slechts gering. De Board of Trade statistiek over Augustus wordt met de volgende cijfers gepubliceerd:

	1927	1926	1927	1926
	Aug.	Aug.	Jan./Aug.	Jan./Aug.
	Tons	Tons	Tons	Tons
Import Ruwsuiker	106.370	58.886	746.185	736.950
„ Geraffineerd	37.529	76.569	346.783	483.305
Totaal	143.899	135.455	1.092.968	1.220.255
Voorraad in entrepôt	183.400	312.650	—	—
„ „ raffinaderij	63.300	51.150	—	—
„ „ Binnl. biets.	350	100	—	—
Opbrengst raffinaderij	93.580	60.264	567.094	568.220
Totaal binnl. verbruik	151.138	148.689	1.047.285	1.111.739
Totale export	15.917	5.669	60.663	60.269
Voorraad 31 Juli 1927	—	286.700	1926	385.800
„ „ 31 Aug. 1927	—	247.050	1926	363.900

Hieruit blijkt, dat de totale voorraden weder met ongeveer 40.000 tons zijn teruggelopen in vergelijking met de vorige maand. De zichtbare voorraden in het land, welke op 1 September volgens Czarnikow 258.000 tons bedroegen tegen 384.000 tons in 1926 (dus ongeveer 125.000 tons minder), zijn echter voldoende om nog gedurende eenige maanden aan de consumptievraag te kunnen voldoen.

De termijnmarkt in Londen sloot op de volgende noteringen:

Sept.	1927	..	Sh. 15/9	Maart 1928	Sh. 16/10 $\frac{1}{2}$
October	„	..	„ 15/3	Mei	„	„ 17/2 $\frac{1}{2}$
Dec.	„	..	„ 14/11 $\frac{1}{2}$	Aug.	„	„ 17/4 $\frac{1}{2}$

Op Java werd in Augustus volgens officieele gegevens 243.000 tons verscheept (vorige opgave niet officieel 247.000 tons).

Het rendement van 147 fabrieken was op 1 September ruim 16 $\frac{1}{2}$ pCt. meer dan op dat tijdstip verleden jaar.

De tweedehands markt was de afgelopen week kalm gestemd en bleven de prijzen op de verschillende leveringstermijnen nagenoeg onveranderd.

Hier te lande opende de markt in kalme stemming en bleven de fluctuaties in den loop der week zich binnen zeer beperkte grenzen bewegen. De markt sloot op de volgende noteringen: September f 18; December f 18 $\frac{1}{2}$; Maart f 18 $\frac{1}{2}$; Mei f 18 $\frac{3}{4}$.

De omzet bedroeg 2900 tons.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons. Manchester, d.d. 14 September 1927.

Het Bureau-Rapport over den Amerikaanschen katoenogst, hetwelk jl. Donderdag gepubliceerd werd, gaf een oogstschatting aan van 12.692.000 balen, hetgeen 600.000 balen minder is dan in de vorige maand. Hoewel dit cijfer vrijwel algemeen overeenkwam met privéschattingen, gaf het beroepsspeculanten toch nog gelegenheid, nieuwe recordprijzen, zoowel in New York als in Europa, te vestigen. Deze hoogere prijzen konden zich echter niet handhaven, daar er sedert Zaterdag weer een daling plaats had. Liverpool futures noteerden jl. Donderdag, 12 uur vóór de publicatie van het rapport, 11.83 voor October, doch gisteren, toen 11.21 bereikt werd (de markt sloot op 11.31) was de geheele stijging weer verloren gegaan. Gisteren had er echter in New York opnieuw een prijsstijging plaats, terwijl Liverpool hedenmorgen 27/30 punten hooger opende. Voor deze daling worden verschillende oorzaken genoemd, voornamelijk de weerberichten uit de katoendistricten, „profit taking” door speculanten en „hedging” door farmers. De markt heeft echter dringend meer stabiele prijzen noodig, daar deze plotselinge, groote fluctuaties er niet toe medewerken het vertrouwen bij koopers te vestigen. Verschillende beursbezoekers spreken dan ook als hun meening uit, dat indien de markt op huidige prijsbasis slechts eenigen tijd vast kon blijven, men ongetwijfeld meer vertrouwen zou krijgen en een betere handel met de overzeesche markten het gevolg zoude zijn. Het Ginnners Rapport vermeldt 1.540.000 balen als reeds gegend; zoodat het gemiddelde van de laatste vijf jaren reeds met 400.000 balen overschreden is. Ontvangsten in de havens zijn ongeveer gelijk aan die van het vorig seizoen, waaruit wel blijkt, dat de oogst geregeld verzonden wordt.

In de Amerikaansche garenmarkt gaat weinig om. De groote fluctuaties in het ruwe materiaal hebben aan zaken vrijwel een einde gemaakt, zoodat er dan ook zeer weinig te doen is. Hier en daar schijnen echter enkele flinke partijen medio twist en weft verkocht te zijn, waar de daling van katoen sommige fabrikanten in staat stelde, lage biedingen voor manufacturen te accepteren. Hoewel er geen bepaald gebrek aan vrang is, bepalen overige zaken zich voornamelijk tot kleine hoeveelheden voor direct gebruik. Ook in Egyptische garens gaat weinig om, daar men in het huidige prijsniveau weinig vertrouwen heeft.

Doekprijzen zijn vast en de markt volgt dagelijks de katoenberichten. Het Bureau-Rapport heeft de markt de vorige week danig in de war gebracht en de daarop gevolgde groote fluctuaties hebben zaken vrijwel tot stilstand gebracht. Bij lagere katoenprijzen zijn enkele kleine zaken tot stand gekomen, doch over het algemeen is er heel weinig te doen. Wel blijft er een geregelde vraag bestaan, doch biedingen zijn over het algemeen te laag om tot zaken te leiden. Men begint zich een eigen idee over de grootte van den oogst te vormen, doch het is nog te vroeg voor privéschattingen om een einde aan de dagelijksche katoenfluctuaties te maken.

	Liverpoolnoteringen	Oost. koersen.	6 Spt.	13 Spt.
			7 Spt.	14 Spt.
F.G.F. Sakellaridis	20,40	20,50	T.T. op Br.-Indië	1/5 $\frac{1}{2}$ 1/5 $\frac{1}{4}$
G.F. No. 1 Oomra.	9,45	9,20	T.T. op Hongkong	1/11 $\frac{1}{2}$ 1/11 $\frac{1}{4}$
			T.T. op Shanghai	2/5 $\frac{1}{2}$ 2/5 $\frac{1}{4}$

KOFFIE.

De afgelopen week kenmerkte zich door een vaste stemming voor dit artikel. Volgens van verschillende zijden ingekomen berichten schijnen de aanhoudende regens schade te hebben toegebracht aan den bloei van den volgenden Santos-oogst. De offerten voor prompte verscheeping op aflading van Santos toonen eene aanmerkelijke verhoging aan. Die van Rio zijn vrijwel onveranderd. Ook voor Palembang Robusta op aflading bestond veel belangstelling, voornamelijk voor dekkingsvraag. De aanbiedingen uit Nederlandsch-Indië van deze soort zijn op het oogenblik zeer schaarsch.

In navolging van een ander heerschte aan de termijnmarkt alhier eene vaste stemming en liepen de noteringen voor het Santos-contract ca. 2 ct. op en voor het Gemengd contract ca. 1 ct.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 80/6 à 81/- per qwt. en van dito Prime ongeveer 82/6 à 83/-, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 60/3 à 61/-.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië is de prijs in de eerste hand op het oogenblik 31 ct. per ½ KG. voor Palembang, Octoberverscheping, cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

Ook voor loco werd wat meer belangstelling getoond, alhoewel de omzetten nog altijd onbevredigend zijn. De officie'e noteringen bleven onveranderd 49 ct. per ½ KG. voor Superior Santos en 44 ct. voor Robusta.

De noteringen aan de Rotterdamse termijnmarkt waren aan de ochtend-call als volgt:

	Santos-contract basis Good				Gemengd contract basis Santos Good			
	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei
20 Sept.	40 1/8	40 1/8	39	38	38 1/2	37 3/8	36 1/8	35 1/2
13 "	39 1/2	38	37	36	37 1/2	36 1/2	35 1/2	34 1/2
6 "	39 1/2	37 1/2	36 1/2	35 1/2	37 1/2	35 3/8	34 3/8	33 3/2
30 Aug.	39 1/2	37 1/2	36 1/2	35 1/2	37 1/2	35 3/8	34 3/8	33 3/2

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Sept.	Dec.	Maart	Mei
19 Sept.	\$ 12,57	\$ 12,06	\$ 11,84	\$ 11,67
12 "	" 12,45	" 11,97	" 11,74	" 11,57
2 "	" 12,30	" 11,65	" 11,38	" 11,22
29 Aug.	" 12,48	" 11,85	" 11,64	" 11,45

Rotterdam, 20 September 1927.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs No. 1)	Voorraad (In Balen)	Prijs No. 4)	
19 Sept. 1927	257.000	21.450	1.028.000	25.000	531/32
12 " 1927	253.000	21.650	1.087.000	24.500	515/16
5 " 1927	249.000	21.525	1.077.000	24.500	515/16
20 " 1926	293.000	22.325	1.006.000	24.200	711/16

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
17 Sept. 1927..	102.000	862.000	184.000	2.270.000
18 Sept. 1926..	109.000	1.095.000	151.000	1.776.000

1) In Reis.

THEE.

De Theemarkt liet in de afgelopen week een reactie zien tegenover de vaste stemming der voorafgaande weken.

Het aanbod op de Londensche markt was ruim en de noteringen van gewone- en middensoort kwaliteiten moesten gemiddeld ¼ d. prijs geven.

De statistiek over Augustus van den „Board of Trade" geeft tegenover aanvoeren van ruim 50 miljoen lbs. afleveringen te zien van bijna 40 miljoen lbs. Voor Augustus 1926 stonden tegenover aanvoeren van 45 miljoen lbs. afleveringen van 36 miljoen lbs., zoodat de positie van de theemarkt er, niettegenstaande de zooveel grootere aanvoeren, in vergelijking met verleden jaar, niet beter op is geworden.

De voorraden in entrepôt bedroegen op ulto. Augustus ongeveer 146 1/2 miljoen lbs., en bleven daarmede, evenals op ulto. Juli, 10 miljoen lbs. ten achter bij die van verleden jaar op dezelfde tijdstippen.

De vermeerdering der afleveringen moet voor bijna 3 miljoen lbs. gezocht worden in de afleveringen voor binnenslandsch verbruik in het V. K. en voor ruim 1 miljoen lbs. in de afleveringen voor uitvoer.

Amsterdam, 19 September 1927.

VRACHTENMARKT.

De Noord-Amerikaansche graanvrachtenmarkt was de afgelopen week vast en van de St. Lawrence werden ongeveer 35 booten bevracht per September, laatste helft October en November. Voor begin October was geen vraag; verscheidene booten hebben vergeefs getracht voor dien termijn graanladingen te krijgen. Men verwacht, dat de Canadeesche oogst dit jaar ongeveer 459.000.000 bushels zal bedra-

gen en daar de markt van de La Plata vrijwel als afgelopen kan worden beschouwd en de North Pacific kalm is, is er een zeer groote hoeveelheid tonnage beschikbaar van de St. Lawrence, zoodat de vrachten van deze richting wel weinig kans tot steiging hebben. Van Montreal werd bevracht per September naar Antwerpen/Rotterdam tegen 14 1/2 tot 15 cents, per 10/28 en 15/28 October naar Antwerpen/Rotterdam tot 15 1/2 cents (in één geval 16 cents) en Rotterdam direct 15 1/2 cents. Naar Griekenland werd een boot gedaan tegen 4 1/2 per qtr., basis één loshaven per laatste helft October. De Northern range was kalm. Van New York naar Rotterdam is een prompte lading aan de markt tegen 14 1/2 cents per Sept./Oct. De Golf van Mexico is vast voor tonnage van middelmatige grootte. Voor prompte belading is 17 cents te bedingen naar Hamburg/Bremen met goede kans op 18 cents.

Voor suiker van West-Indië is geen definitieve vraag naar tonnage. Er werd slechts een partij geboekt van 1000/1200 tons per September van Cuba naar Londen tegen 17/6.

Van de Northern range waren geen definitieve orders aan de markt dan voor verscheping einde van dit jaar, hetgeen daaraan te wijten is dat de fluctuatie van de graanprijzen nog niet voorbij is. Onder deze omstandigheden liep de vracht per November terug tot 33/6, welk cijfer door een 7900 tonner werd geaccepteerd van Portland/Puget Sound/Vancouver naar U.K./Continent met opties.

De vrachten van de La Plata zijn verder teruggevoerd en de vraag is, zoowel voor vroege als latere posities, kalm. Het hoogste vrachttidee voor September is op het oogenblik 20/6 van boven La Plata havens naar U.K., optie Santa Fé 1/3 extra. Een boot van 7600 tons, 10 pCt., werd bevracht per September van Bahia Blanca naar Antwerpen/Rotterdam tegen 21/6 en een 6800 tons stoomschip per prompt van Buenos Aires naar Amsterdam tegen 19/6.

De chilisalpeter vrachtenmarkt was de afgelopen week levendig. Tonnage van middelmatige grootte werd bevracht per 25 Oct./25 Nov. op basis van 29/- naar Bordeaux/Hamburg range met opties Noord Spanje en Middellandsche Zee tegen 1/3 en 2/6 extra. Een 6200 tonner, Oct./Nov. bedong een basisvracht van 29/3. Naar de V.S. werd een groote Oct./Nov. boot gedaan (Galveston/Norfolk range) tegen \$ 5.37 1/2, terwijl naar Japan voor een 6000 tonner per Nov. 32/6 is betaald.

De oostelijke markten bleven ka'm doch vast. Van Wladivostok werd een Nov./Dec. boot gedaan tegen 35/- naar Hull/Rotterdam/Hamburg, 36/3 Scandinavië. Van Australië zijn ladingen aan de markt (ligdagen niet vóór 20 December) doch tegen de door bevrachters in uitzicht gestelde koersen konden zij geen tonnage krijgen. De vrachten van Britsch-Indië zijn vast op basis van 23/- tot 23/6. Van de Malabar kust werd een 7000 tonner gedaan naar Londen of Continent tegen een lumpsum vracht van £ 10.000, basis van 2 naar 2 havens per September.

De Donau was wederom kalm en de vrachten zijn iets zwakker geworden. De Zwarte Zee is iets levendiger en er werden verscheidene booten bevracht. In het begin der week werd 13/3 naar Continent betaald doch daalde deze vracht later tot 13/-.

De ertsbevrachting van de Middellandsche Zee was tamelijk levendig, doch de vrachten zijn iets zwakker geworden. Er werd o.m. betaald: Port Breira Jarrow 6/9, Melilla/Rotterdam 4/9, IJmuiden 6/3, Bona/Rotterdam 4/6. Fosfaat was ka'm ofschoon er iets meer vraag naar tonnage was.

De Engelsche uitgaande kolenvrachtenmarkt was iets minder levendig. Naar Zuid-Amerika zijn de vrachten iets vaster doch die naar de Middellandsche Zee zijn iets zwakker geworden. Van Zuid Wales werd o.m. betaald: Rouaan 3/9, Gibraltar 8/3, Venetië 11/3, Port Said 10/1 1/2, Montreal 6/6 en van de Oostkust: Aalborg 5/9, Sörnäs 5/6, Elbe havens 3/9, Bordeaux 5/-, Gibraltar 7/6, Venetië 11/3, Constantinopel 11/-, Port Said 10/6.

RIJNVAART.

Week van 11 t/m. 17 September 1927.

De aanvoeren van erts, hout en granen bleven zeer levendig. Schéepsruimte, hoewel beperkt, bleef tot in de tweede helft der week voldoende beschikbaar, nam daarna geleidelijk af, terwijl de vraag toenam. De ertsvrachten liepen op van resp. f 0,55/65 c. met 1/4—1/2 lostijd tot f 0,65/75 per last.

Naar den Bovenrijn betaalde men gemiddeld f 1,25 à f 1,35 per last. Het sleeploon werd genoteerd volgens het 40/45 cts. tarief. De waterstand bleef gunstig. De algemeene toestand in de Ruhrhavens onderging geen wijziging. De vrachten aldaar bleven onveranderd.